



HLAS PRAVOSLAVÍ



**O SVÁTOSTI POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH / O MANŽELSTVÍ
SVATÝ PETR CHRYSOLOGOS: O PŮSTU, MODLITĚ A MILOSRDENSTVÍ
HAGIOGRAFIE: SVATÝ JOB UHOLSKÝ
PRAVOSLAVÍ V ZÁPADNÍ EVROPĚ, PERSPEKTIVY A SÁZKY DO BUDOUCNOSTI**



Poslední soud, freska, Larnaka



Z OBSAHU

SLOVO METROPOLITY	
Svatá tajina pomazání nemocných	4
TEOLOGIE	
Učení o padlých andělech na základě Písma svatého a Tradice	6
<i>igumen Gabriel</i>	
O půstu, modlitbě a milosrdenství	9
<i>sv. Petr Chrysologos</i>	
STARÝ ZÁKON	
Dobytí Svaté Země	10
<i>arcibiskup Simeon</i>	
Jak dnes číst Starý zákon II.	12
<i>Stefan Monteanu</i>	
DUCHOVNÍ ČTENÍ	
Novodobý šamanismus XII	15
<i>o. Jan Týmal</i>	
Podobenství o marnotratném synovi II	18
<i>metropolita Antonij Surožskij</i>	
HAGIOGRAFIE	
Svatý Job Uholský <i>diákon Maxim</i>	
AKTUÁLNĚ	
Pravoslavní a Kosovo	22
ZPRAVODAJSKÝ ZÁPISNÍK	25
RECENZE	28
EKOLOGIE	30
ZAMYŠLENÍ	
O modlitbě	31
<i>igumen Sáva</i>	
TÉMA	
O manželství I.	34
Pravoslavní v západní Evropě	36
<i>Lydia Obolensky – D' Aloisio</i>	
ZE ŽIVOTA EPARCHIÍ	40
Z PROGRAMU METROPOLITY	48
Přehled archijerejských bohoslužeb	



SVATÁ TAJINA POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH

V naší domácí tradici známe svatou tajinu pomazání olejem jako duchovní pomoc nemocným, hlavně však umírajícím. Stalo se tak díky vlivu latinského křesťanství, které ve středověku ztratilo apoštolské a biblické kořeny této tajiny.

Již sv. apoštol Jakub ve svém listě, který je součástí biblických knih, píše: „Je někdo z vás nemocen? Ať zavolá starší církve, ti ať se nad ním modlí a potřirají ho olejem ve jménu Páně. Modlitba víry zachrání nemocného, Pán jej pozdvihne, a dopustil-li se hříchů, bude mu odpuštěno.“ (Jk V., 14-15) Máme tu jasné svědectví, že sv. tajina pomazání nemocných nebyla „posledním pomazáním“ udíleným umírajícím, ale představovala léčení nemoci duševních i tělesných. V Evangelii podle sv. Marka se o tom píše následující: „I vyšli a volali k pokání, vymítali mnoho zlých duchů, potřirali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je.“ (Mk VI., 12-13)

V prvokřesťanské církvi se všechny bohoslužebné úkony spojovaly se sv. liturgií. Zvláště je to vidět na svatebním obřadu, který je sestaven jako sv. liturgie bez eucharistického kánonu. Jiné obřady se vytvořily z jítin bohoslužby. Tento proces trval podle odborníků do konce VIII. století.

Svatá tajina pomazání nemocných se v církvi udílela nemocným od nepaměti, ale nejprve způsobem velmi prostým. Svatý Irinej (+140) o ní svědčí v polovině II. století a později sv. Serapion (+366), přítel sv. Athanasia Velikého, zanechal dokonce modlitbu nad sv. olejem v písemné podobě.

Již rozšířený obřad udílení sv. tajiny pomazání nemocných přišel z Byzance na Kyjevskou Rus a do Moskvy. Konal se v katedrálních chrámech na konci velkého postu, obyčejně na Velký čtvrtek nebo sobotu. Na Velké Moravě se tato tajina začala udílet po příchodu sv. Cyrila a Metoděje v IX. století. Po vyhnání učedníků sv. Metoděje po roce 885 se z ní postupem času stalo „obávané“ poslední pomazání.

Změna v chápání sv. tajiny pomazání nemocných nastala v minulém století spolu s obnovou duchovního života křesťanů, jak na Západě, tak i na Východě. Tato tajina předně pomáhá léčit hří-



chy, jako příčinu všech nemocí duchovních i tělesných. Udílí se každoročně všem křesťanům v období velkého postu. Ve všech farních chrámech se má konat v předvečer Velkého čtvrtku. V tomto obřadu se při každém biblickém čtení zažehává svíce a zatíná se do mysí s moukou, která se pak použije na prosfory pro paschální sv. liturgii. Olej by měl být olivový, smíšený s červeným vínem na památku podobenství o milosrdném Samaritánu, který, jak se píše v evangelii, vymyl raněnému rány olejem a vínem.

Význam pro duchovní život má tato sv. tajina nesmírně veliký. Existuje řada svědectví i v našem prostředí, kdy svatý olej přinese věřícímu závažné uzdravení, kterému předcházelo vždy upřímné vyznání hříchů viditelných i neviditelných, úmyslných i neúmyslných. Využijme nadcházejícího velkopostního období a připravme se k přijetí sv. tajiny pomazání nemocných udílené v čase, kdy se blíží svátek svátků sv. Pascha a my budeme moci být účastníky svého duchovního vzkříšení spolu s Kristem v jeho záři a slávě.

METROPOLITA KRYŠTOF



ARCHIJEREJSKÁ LITURGIE V KARLÍNĚ



Kaple sv. Basila Velikého, Řehoře Bohoslova a Jana Zlatoústého v den chrámového svátku.

21.2.2009. Ačkoliv se v tomto chrámu slouží svaté liturgie necelý rok, každý kdo sem přichází pociťuje s údivem, že je na „promodleném místě“. Při archijerejské liturgii, které se zúčastnili i hosté ze zahraničí, vladyka Kryštof připomenul historii: i v starších dobách se objevovala nejednota křesťanů – jeden chtěl dodržovat vše podle

jednoho učitele Církve, další se naopak hlásili k druhému učiteli a ještě další k třetímu. Tři teologové se zjevili společně, aby dali jasné znamení, že pravoslavní mají žít v jednotě – a tak i v Karlíně chrám zasvěcený třem teologům spojil téměř všechny pražské pravoslavné obce a o. duchovní se sem přišli v den svátku pomodlit.



UČENÍ O PADLÝCH ANDĚLÍCH NA ZÁKLADĚ PÍSMĚ SVATÉHO A TRADICE II.

Igumen Gabriel

dokončení

4. MÍSTO PŘEBÝVÁNÍ PADLÝCH DUCHŮ

Podle pravoslavného učení duchové mají místo svého přebývání odpovídající jejich přirozenosti a svévolně sobě присvojeným vlastnostem. Místem přebývání padlých andělů jsou podnebeské prostory, které se jinak označují jako vzduch, zemský povrch, propast nebo peklo. Podle sv. Ignáce Brjančaninova „prostranství mezi nebem a zemí, celá viditelná lazurová propast, vzduch i nebesa slouží za příbytek padlým andělům, svrženým z nebe“. Již v Jobově knize padlý anděl je představen jako bloudící v nesmírném nebeském prostranství. Potuluje se po ní, rychle přeletuje v trýzni a nenávisti k lidskému rodu (Job 1, 7). Sv. apoštol Pavel nazývá padlé duchy „podnebeskými duchy zlosti“ (Ef 6, 12) a jejich vůdce „... knížetem moci v povětří“ (Ef 2, 2). Tak tedy padlí andělé jsou ve velkém množství rozprášeni ve vzdušném prostoru.

O přítomnosti démonů na zemi svědčí evangelní vyprávění, ve kterém jsou uvedeny činy různého druhu zlých duchů i jejich zločiny. Jsou zřídlem rozmanitých nemocí a obtíží. Vstupují také do lidí a zvířat a mučí je (L 8, 33, L 13, 16 atd.). Démoni jsou rovněž ve vodě, o čemž svědčí učení pravoslavné církve, která v den křtu Páně ve svých modlitbách při svěcení vody prosí Boha o očistění vod od eventuelní přítomnosti zlých duchů.

Co se týká bezprostředního umístění ráje a pekla, jeden z amerických asketů Serafim Rose vypovídá, že „tato místa se nacházejí za souřadnicemi našeho prostorově-časového systému ...“ Tato teze týkající se polohy ráje a pekla je shodná s míněním Jana Chrysostoma: „Podle mne se nachází kdesi mimo tento svět“ – říká svatý v rozhovorech na téma epištoly k Římanům sv. apoštola Pavla (31, 3-4).

Nyní místem pobytu satana, náčelníka padlých duchů, je peklo nebo jinak propast. Místo pobytu padlému duchovi předpověděl prorok Izaiáš: „Teď jsi svržen do podsvětí, do nejhlubší jámy!“ (Iz 14, 15). Silou a vůlí Ježíše Krista se vyplnila předpověď. Pán svázal satana na celou dobu mezi svými dvěma příchody, a jak bylo předpovězeno ve Zjevení sv. Jana Theologa: „... na tisíc let jej spoutal, uvrhl do propasti, uzamkl ji a zapečetil, ...“ (Zj 20, 3). Před druhým příchodem Pána „... bude satan propuštěn ze svého žaláře a vyjde, aby oklamal národy ve všech čtyřech úhlech světa ...“ (Zj 20, 7). Stejně tak životy svatých svědčí o tom, že vůdce padlých andělů – satan – přebývá v pekle a na povrchu zemském i ve vzduchu působí démoni pod nadvládou svých knížat, čili padlých andělů, pocházejících z vyšších stupňů moci. Zlí duchové scházejí do pekla, aby dostali příkazy a instrukce od satana a zároveň mu referují o svých činech a o všem, co se děje na povrchu země. Shodně s učením církve se v pekle nacházejí duše hříšníků, kteří trpí ukrutné mučení od démonů. Plně se to shoduje se slovy Ježíše Krista: „Jděte ode mne, prokletí, do věčného ohně, připraveného ďáblu a jeho andělům!“ (Mt. 25, 41).

5. VLIV ZLÝCH DUCHŮ NA LIDI

Celá zloba a nenávist satana se obrátila na člověka, který je obrazem Boha. Celá jeho zloba byla zaměřena na zatracení co největšího počtu lidských duší. Proto také využívá všechny možnosti a síly. „Ďábel vždy usiluje“ – říká sv. Řehoř Theolog – „vyhledává, kde povalit, kde zranit a nalézt místo nechráněné a otevřené pro úder. Kde je víc čistoty, tam vkládá více úsilí pro zhanobení. Zlý duch přijímá na sebe dvojí tvář, když rozchazuje jednu nebo druhou síť.“



Je nejhlubší temnotou (zjevné zlo) nebo se též přeměňuje v anděla světla (pod maskou dobra provází úmysly potutelným úsměvem), proto je potřebná zvláštní opatrnost, abychom se místo světla nepotkali s temnou smrtí“. Na potřebu zvláštní pozornosti a opatrnosti nás upozorňuje sv. apoštol Pavel, když říká: „... sám satan se převléká za anděla světla; není tedy nic překvapujícího na tom, že se jeho služebníci převlékají za služebníky spravedlnosti. Jejich konec bude jako jejich skutky!“ (2K 11, 14-15) V boji s člověkem padlí duchové mají možnost působení na jeho tělo, na smyslovou, citovou a volní stránku. O charakteru působení na tělo člověka bylo již řečeno v 3. části, kde bylo výslovně ukázáno, že démoni mohou zabíjet lidi, uvrhnout je do nemoci a taktéž vcházet do nich (tj. opanovat jejich tělo). Poslední bod bude rozpracován podrobněji. Démoni vcházejí do lidského těla celou svou bytostí, jsou v plynném stavu, podobně tak, jak vchází do člověka vzduch. Popis tohoto faktu najdeme u Motovilova. Vypráví o tom, jak nečistý duch vládl jeho tělem a mučil ho po řadu let. Démon, který vešel do člověka, nemísí se s jeho duší, ale přebývá v těle a vládne jeho duši i tělem. Podle sv. Ignáce Brjančaninova „plyny mají vlastnost pružnosti, tj. vlastnost přijímání různé míry objemu; zřejmě i démoni mají tuto vlastnost, když v jednom člověku se jich může umístit velké množství“. O tomtéž mluví evangelium (L 8, 30). Přebývajíc v člověku, podle sv. Jana Kassiana: „démoni různě zatemňují rozumové a duševní citění – je to na způsob stavů po požití alkoholu nebo též ve stavu silné horečky nebo nadměrného chladu.“ Ale démon si nemůže z naší duše udělat příbytek. „Nečistá moc“ – tvrdí tentýž svatý – „vniká do těl jimi posedlých ne dřívě, než ovládne jejich úmysly a myšlenky. Když zbaví mysl člověka strachu Božího, paměti o Bohu, zlí duchové napadají lidi jako odzbrojené a pozbavené Boží pomoci a ochrany. Proto tak lehce vítězí a teprve tehdy se stávají lidé příbytkem démonů.“

O tomtéž mluví sv. Řehoř Theolog: „Dábel nás nemůže plně ovládnout žádným způsobem: jestliže kohokoliv ovládne ve velkém stupni, tak pouze přes vlastní přivolení posedlých bez odporu z jejich strany.“ (srv. Jk 13, 7) Tak na základě výše uvedeného můžeme vyvodit, že bezprostřední vstup zlého ducha do člověka nastupuje na zvláštní povolání Boží a často se stává důsledkem náruživého a lehkomyšlného života hříšníka. Častější než sama posedlost je ovládnutí člověka prostřednictvím zevních sil démonické vůle. Jako příklad nám může posloužit Jidáš. Slova evangelia „satan vešel do Jidáše“ nelze chápat tak, jako by se Jidáš stal posedlým v plném významu toho slova. Sv. Jan Theolog říká, že přes chamtivost satan pronikl do duše učedníka (Jan 12, 6) a později ovládl jeho srdce (Jan 13, 27). Vidíme tady zjevný příklad postupného ovládnutí duše hříšníka démonem pomocí zvyšující se chtivosti peněz.

Jedním z hlavních způsobů vlivu nečistých duchů na lidi je vliv na jejich myšlenkovou sféru cestou podsouvání různých hříšných myšlenek. Démoni se nacházejí mimo dosah tělesných lidských smyslů, působí na lidskou mysl, podsouvají různé myšlenky, které jednotlivci, který nežije duchovním způsobem, přijímá jako svoje. A jestliže je přijímá a souhlasí s nimi, stává se nositelem cizí zlé vůle, která ho postupně celého ovládá. Antonij Veliký říká: „Často, i když sami neviditelní (zlí duchové), vydávají se za pobožné besedníky, aby svedli podobnostv obrazu a aby mohli se svedenými dělat, co chtějí.“ Démoni vědí, že lidé mají rádi pravdu, proto také přijímají masku pravdy a pomocí ní vlévají jed svým následovníkům. Takovým způsobem dábel kdysi podvedl Evu, když jí říkal svoje slova, jako by potvrzoval slova Boží a přitom převrácel jejich smysl (srv. Gn 3, 1).

Taktéž podvedl ženu Jobovu, když ji učil nadměrné lásce k muži a tím i rouhání Bohu: „Zlořeč Bohu a zemi“ (Jb 2, 9), řekla, věříc v to, že za rouhání Bohu člověk okamžitě podléhá smrti a tím samým se končí jeho





těžké pozemské strádání. Takovým způsobem podvedl mnoho lidí tím, že převracel smysl věci a všechny vtahoval do propasti zla. Náleží rovněž poznamenat, že ve válce s námi démoni neznají orientaci našich srdcí, nemožou číst v našich myšlenkách, ale jenom ze slov, která vypovídáme, z vnějšího chování a rozhovorů, ve vstávání, sedání, chození; dle slov žalmisty Davida „po celé dny vymýšlejí žaludnosti“ (Ž 37, 13), po celý den se učí znát naši vnitřní náladu, aby v čase modlitby mohli znečistit naši mysl zlými myšlenkami, odpovídajícími rozvoji našich vášní. Sv. Isidor Pelusiot mluví o tom tak: „Dábel neví, co my si myslíme, poněvadž to jediné náleží do síly Boží, a jediné z tělesných gest chytá naše myšlenky, když např. uvidí někoho, kdo upřeně hledí a nasycuje se cizí krásou. Využívá tohoto stavu, povzbuzuje člověka k cizoložství. Když uvidí někoho propadlého obžerství, rychle se snaží ukázat mu vášně rodící se z obžerství a všechno ukázané se snaží obrátit v činy. Povzbuzuje k loupení a nepoctivému zisku.“

Ježíš Kristus svou smrtí a zmrtvýchvstáním vyrovnává síly válčících stran a krotí ukrutnou vzteklost zlých duchů, kteří bez svolení Božího nemohou pokoušet lidi, jak je to vidět na příkladě spravedlivého Joba. Zlí duchové dokonce nemohou vejít do stáda vepřů a Pán nedovoluje zkoušet člověka nad jeho síly. Ve válce se zlem křesťanům dodává sil, které jim pomáhají zvítězit. Kromě oblasti myšlenkové padlí duchové mohou působit na sféru citů a vůle. Sv. Nil

Sinajský o tom píše tak: „Když závistivý démon nedokáže ovlivnit naši mysl, působí na krev a šňávy, aby pomocí nich vytvořil v mysli představy a naplnil je mnohými obrazy.“ Působením na tělo běs navádí člověka k pocitům chtivosti, vznětlivosti, hněvu atd. Vidíme to na příkladu sv. Justiny, ve které démon, poslaný kouzelníkem, rozpaloval pocit vášně a žádosťivosti, ale byl odehnán modlitbou svatě.

Působením na oblast vůle člověka démon ho jakoby pozbavuje síly, energie a schopnosti rozhodných činů a činů vůbec. Ale při usilovné modlitbě zlý duch odchází a bude poražen jménem Kristovým. Mnich Evagrius píše, že démoni se rozlišují podle stupňů zla a moci a plnění daných služeb. Ta slova potvrzuje sv. Jan Kassian, když říká, že „jedni si libují v nečistých a hanebných činech, jiní v rouhání, jiní v hněvu a vzteklosti, jiní se radují ze smutku, jiní prázdnotou chválou a pýchou, a každý zasévá do srdce člověka tu vášně, ve které má sám zálibu – ale ne všechny vášně jsou probouzeny najednou, ale postupně.“

O duchovní neviditelné válce mluví tentýž asketa: „Nezkušené a nemocné napadají slabší duchové, ale když nezvítězí, jsou na jejich místo posíláni silnější.“ Je to úměrné k zvyšujícím se silám vojína Kristova. Tak vidíme, že démoni mají svého druhu specializaci. Přebývají ve zlu a mají jakousi svobodu, poněvadž mohou z více zlých věcí vybrat jednu pro ně nejspokojivější. Těmi vášněmi se uchovávají při životě a snaží se je rozněcovat v člověku, čímž získávají přístup do jeho duše a těla. Kromě toho můžeme plně připustit, že démoni se mohou živit na úkor emanované lidské energie, vydané člověkem ve vášnivě rozkoši. Jestliže podle slov sv. Jana Damašského anděl „meditují a postihují Boha, nakolik je to možné, a to je jejich pokrmem,“ tak démoni, pro které meditace není možná, nejpravděpodobněji mohou získat energii nepřimou cestou přes člověka, adaptující jeho energetiku pro svoji výživu.

PŘELOŽIL MUDR. JIRÍ KARPOWICZ
UPRAVIL ARCHIMANDRITA MAREK KRUPICA



O PŮSTU, MODLITBĚ A MILOSRDENSTVÍ

Svatý biskup a učitel Církve Petr Chrysologos (+451) kázal své první kázání před císařovnou Gallou Placidou a získal tím její trvalou podporu pro své ambiciózní stavební plány. Zachovala se velká sbírka jeho kázání, ale téměř všechna jeho ostatní díla jsou ztracena. Byl nazván Chrysologos, tedy „Zlatoslový“, jako západní protějšek Chrysostoma (Zlatoústého).

Bratři, jsou tři věci, na nichž stojí víra, spočívá zbožnost a trvá ctnost: modlitba, půst a milosrdenství. Kvůli čemu modlitba klepe, to půst vyprošuje a milosrdenství dostává. Modlitba, milosrdenství a půst, to je trojice tvořící jednotu a dávající si navzájem život. Neboť duši modlitby je odříkání a životem odříkání je slitovnost. Nikdo ať je neodtrhuje, nemohou být odděleny. Kdo má jen jedno z nich a nemá zároveň i ostatní, nemá vlastně nic. Takže ten, kdo se modlí, ať se i postí. Kdo se postí, ať se i slitovává. A ať slyší prosebníka, kdo sám chce být vyslyšen. Boží sluch si otevírá, kdo vlastní sluch nezavírá tomu, který ho prosí.

Kdo se postí, měl by vědět, co všechno to vlastně znamená: že má mít soucit s hladovým, když chce, aby Bůh cítil s jeho vlastním hladem. Že se sám má slitovávat, kdo doufá ve slitování. Kdo hledá spravedlnost, že ji sám má činit. Kdo chce, aby mu bylo dáno, že sám má dávat. Je špatný prosebník, kdo jinému odpírá, oč sám pro sebe žádá. Človče, tvé milosrdenství by se mělo řídit následujícím pravidlem: Jakým způsobem, nakolik a jak rychle chceš ty sám dosáhnout milosrdenství, tak rychle, tolik a takovým způsobem se ty slitovávaj nad druhými.

Nuže tedy, modlitba, milosrdenství a půst ať jsou naší jedinou záštitou u Boha, naší jedinou obhajobou i naší jedinou modlitbou v trojí podobě.

A tak co jsme nedbalostí ztratili, získáme

zpět postem a odříkáním. Obětujeme v odříkání svou duši, neboť není nic lepšího, co bychom mohli Bohu nabídnout, jak dosvědčuje i Prorok, když říká: Obětí Bohu je zkroušený duch, zkroušeným a pokorným srdcem Bůh nepohrdne.

Obětuj svou duši Bohu, človče, a nabídní mu oběť postu a odříkání; ať je to oběť čistá, oběť svatá, oběť živá, která by zároveň zůstala tobě i byla dána Bohu. Kdo by toto Bohu nedal, nebude ospravedlněn, protože ten, kdo chce dát samého sebe, má vždycky co nabídnout.

Aby však tato osobní oběť byla přijata, musí být spojena s milosrdenstvím: půst nevydá plody, není-li zavlažován milosrdenstvím, trpí suchem, jestliže milosrdenství vysychá. Co je děť pro půdu, to je milosrdenství pro půst. Ten, kdo se postí, by marně zušlechťoval srdce, očišťoval tělo, vykořeňoval chyby, zaséval ctnosti; jestliže by nepřidal proudy milosrdenství, nesklidí žádnou úrodu.

Človče, když se postíš, věz, že jestliže se postíš tvé milosrdenství, trpí újmou celé tvé pole; a co ve svém milosrdenství rozdáš, mnohonásobně se vrátí do tvé sýpky. Hleď tedy, abys neztrácel tím, že schraňuješ, ale shromažďuj si tím, že rozdáváš. Věz, že když dáváš chudákovi, dáváš sobě. Protože co nenecháš druhému, to nebudeš mít.



DOBYTÍ SVATÉ ZEMĚ

Po dobytí jižní poloviny Kenaanu táhl Jozue na sever. Králové severních měst se spojili a s velikým vojskem táhli proti Jozuovi. Střetli se u vod Merómu. Jozue překvapil nepřítele náhlým rychlým útokem a dosáhl velikého vítězství. Byla přemožena hlavní síla severu, ale boj dávno nebyl u konce. Bude třeba projít tuto zemi krok za krokem a očistit ji od pohanství a teprve tak ji vrátit Hospodinu. Jozue se však cítí vyčerpan a nechce se mu už bojovat. Rozhodl se, že rozdělí zemi mezi jednotlivé izraelské kmeny hned a ony ať si své údíly vyčistí od zbylých modloslužebníků samy. Kmeny Rúben, Gád a polovina Manasesa měly již své údíly za Jordánem. Dobytý jih losováním připadl druhé polovině kmene Manasesa, kmenu Efrajim a zcela na jihu Judovi. Káleb, jediný z mužů, který spolu s Jozuem přežil čtyřicetileté putování pouští, obdržel se svou rodinou město Chebron uprostřed území kmene Judova, ke kterému patřil. Uprostřed hornatého rozlehlého údělu Judova dostal svůj podíl kmen Šimeón a při moři v oblasti Gázy kmen Dan. S údělem Judovým sousedil také úděl přírčný losem kmenu Benjaminovu. Do jeho území patřila nám známá místa jako Jericho, Bét-el, Gibeón a i pozdější hlavní město Izraele Jeruzalém, kde zatím sídlili Jebúsejci. Ostatní kmeny většinou dostaly údíly na severu, kde je ještě čekaly boje. Jozue si sice uvědomoval, že i ony jsou unaveny a že by správně měli všichni táhnout společně, aby země byla beze zbytku Hospodinova, aby se v celé zemi nevyskytovalo žádné obětiště pohanským božstvům, kterým slouží místní lidé, ale podlehl své únavě a rozpouští společné vojsko. Dovoluje mužům zajordánských kmenů, Rúbenovcům, Gádovcům a polovině Mnasesovců, aby se vrátili domů za Jordán ke svým rodinám.

Proč tak moc záleželo Hospodinu, aby svatá země byla vyčištěna od pohanství? Přál si, aby se obnovil obraz a podoba Boží v člověku, aby se člověk vrátil k mravnému životu,



ke kterému byl stvořen. Služba Hospodinu směřovala k tomuto návratu, zatímco služba pohanickým modlám měla úplně jiné zaměření. Byli to zemědělci, kteří toužili především po bohaté úrodě a blahobytu a prosili o to svá božstva, kterým sloužili nejen oběťmi, někdy i lidskými, ale hlavně veselými slavnostmi, často i nemravnými, s hodováním a tancem. Nekladli si žádné mravní cíle. V jejich náboženství nebylo nic, co by je přibližovalo skutečnému Bohu a jeho svatě vůli. Hospodin věděl, že až jeho lid obsadí svou zemi a začne ji obdělávat, budou-li mít před očima místní pohany s jejich náboženstvím, začne jim také záležet nejvíc na úrodě a blahobytu, začnou zapomínat na Hospodina a přestanou plnit jeho zákon, ale zalíbí se jim žít jako místní pohané s jejich rozvernou bohoslužbou, nemravným životem, s jejich božstvy plodnosti Baalem a Aštorétou. Začnou se klanět jejich modlám a symbolům a přestanou už dbát na mravní zákon, kterému je učil Hospodin, jediný opravdový Bůh, který je vyvedl ze země otroctví na svobodu a který projevils svou moc, lásku k nim a věrnost mnoha velikými a mocnými činy.

Po rozdělení země se kmeny, které měly své údíly v neobsazené části země, obyčejně spojily se sousedním kmenem a začaly svůj úděl dobývat. Místní lid byl vyděšen z předchozích válečných úspěchů Izraelců. Opřekot žádali o mír a nabízelí se za otroky. Izraelci byli unaveni bojem a většinou na to přistoupili. Ujímalí se svých panství a nechali místní lid, aby si žil s nimi, se svými slavnostmi a se svými bohy.

Uplynulo 18 let a Jozue cítí, že se přiblížila jeho smrt. Ještě si svolává vůdce jednotlivých kmenů. Připomíná jim, že Mojžíšův závazek vůči Hospodinu nebyl splněn, že země nebyla dosud očištěna od pohanství, a to nejen na severu. Vyzývá lid, aby s nadějí na Hospodina ten boj dobojoval přes všechny těžkosti. Ať pamatují na Mojžíšova varování před obcováním s pohany a na prokletí, jež padne na ty, kdo od Boha odpadnou. Jozue ohlásil všenárodní obnovení přísahy věrnosti Bohu. Ale než se



znovu zaváží, ať uváží, zda by pro ně nebylo lepší vůbec Bohu nepřisahat než pak přísahu nesplnit. „Vyvolte si dnes, komu chcete sloužit. Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu,“ prohlašuje Jozue.

Jak moc je Jozue jiný, než byl Mojžíš! Vzpomeňme si, jak ještě u Sinaje se Hospodin na Izrael rozlítil a řekl Mojžíšovi, že ten lid zahubí a z něho, Mojžíše a jeho potomstva, si vypěstuje nový svůj lid, kterému požehná a věnuje zaslíbenou zemi. Mojžíš, který miloval svůj často bloudící lid víc než sebe, prosil tehdy Hospodina, aby buď lidu odpustil, nebo zahubil jeho, Mojžíše, spolu s nimi. Jozue se především stará, aby přísahou a věrností si zajistil Boží požehnání pro sebe a svou rodinu. Lid, který měl Jozue dovést ke konečnému vítězství, což nesplnil, ten ať si jde svou cestou, třeba k záhubě.

Své nevykonané činy Jozue nahrazuje slovy: Ať si lid pamatuje, jak moc mu dává obecnství s Bohem a kam by vedlo odtržení od něho. Nakonec přikazuje kmenovým vůdcům, aby byli jeho důstojnými nástupci.

Krátce nato Jozue umírá. Umírá současně i velekněz Eleazar a jeho nástupcem se stává jeho prvorozený syn Pinchas. A jak to dopadlo s lidem? Vzali si Jozuova varování k srdci? O tom zase dále.

ARCIBISKUP SIMEON

JAK DNES ČÍST STARÝ ZÁKON II

Ștefan Munteanu

dokončení

ZALMY ŽIVOTNÍ A MODLITEBNÍ ZKUŠENOST

Žalmy vždy tvořily základní část židovské i křesťanské modlitby. V žalmech nacházíme příklady společné i osobní modlitby, kterou adresujeme Bohu v konkrétních životních situacích. Obrazný jazyk žalmů přechází často od prosby k dikuvzdání, od bědování ke chvále, od rozjímání k radostnému volání. Ačkoliv křesťanská tradice pohlíží na žalmy ve světle vtělení našeho Pána, rozdíl, který občas nacházíme mezi teologií žalmů a Kristovým učením, může vyvolávat velká nedorozumění, překážet čtenáři v dalším čtení, a dokonce znepokojoovat toho, kdo se modlí. Vysvětluje se to zejména tím, že původ Žaltáře je spjat s modlitbou daného společenství a jeho členů, přesněji se společenství Izraele, seskupeného kolem jeruzalémského chrámu, s jeho slavnostmi a svátky, s životem každého Hebrejce té doby, jeho radostmi a těžkostmi. Tato mozaika zkušeností z každodenního života a modlitby někdy vyvolává velké otázky, když se chceme zaobírat slovy žalmisty. (...)

Můj první příklad je vzat ze žalmů, kterým se říká „prosebné“ nebo „lamentační“. Je to mezi žalmy nejvíce zastoupený žánr, k němuž patří více 55% žalmů. Prosby nebo lamentace představují obvyklý způsob, jak se obrátit k Bohu při utrpení a zármutku. V tomto druhu žalmů volá k Bohu ubožák, opuštěný, pronásledovaný, nešťastník nebo jiná osoba zažívající hluboké ponížení. Opuštěný a zavržený všemi, trpí, odevzdává se Bohu a utíká se k němu, celou svou naději klade v Boha, který ho jako jediný může zachránit. Tato charakteristika způsobuje, že lamentační žalmy jsou rovněž naše útočiště v modlitbě. Zejména máme-li zkušenosti s utrpením v důsledku nemoci, smrti milované osoby, porážky, pomluvy, útlatku, samoty...

DŮVĚRNÝ ROZHOVOR S BOHEM

Kompozice všech lamentačních žalmů zachovává stejné schéma: Ten, kdo trpí, volá k Bohu, který ve svém velkém milosrdenství zasahuje a mění situaci. Ten, kdo trpěl, je zachráněn a zpívá svůj chvalozpěv a dikuvzdání Bohu. V tomto kontextu modlitby se často stává, že velké utrpení bývá vyjádřeno dvěma otázkami: „Dokdy, Pane?“ a „proč, Pane?“

Dokonce i když považujeme žalmy za vyjádření důvěrného rozhovoru s Bohem, je třeba uznat, že tento způsob obracení se k Bohu ve chvílích neštěstí neodpovídá křesťanské modlitbě. Mnohým z nás dnes spíše připadá jako rouhání než jako modlitba! Jak tedy dnes číst žalmistova slova? Jak je zařadit do naší každodenní modlitby?



HŘÍŠNÍKOVA MODLITBA ZALOŽENÁ NA NADĚJI V BOŽÍM MILOSRDENSTVÍM

Opravdu se za těmito otázkami skrývá nej-
silnější důvera v Boha, který stvořil člověka
a je volán, aby se o něj staral. Žalmista si tak
vylévá srdce a vzývá se Boha, a to v souvis-
losti se svým neštěstím, bolestí nebo utrpení,
což je zvláště dobře patrné např. v žalmu 6,
který se čte v pravoslavné církvi při velkém
povečeří a při pobožnosti za nemocné. Já-
dro modlitby je tvořeno bolestným voláním
k Bohu a naléhavou otázkou: „Dokud ještě,
Bože?“ (Ž 6,4) Na tomto místě ten, kdo trpí,
se nachází ve vážném stavu a zbývá mu jen,
aby „vyčerpaný úpěním přečkal noc“. Cel-
kem vyčerpaný se rozpomíná na Boží „věr-
nou lásku“. Ačkoli neučinil nic, čím by si
zasloužil uzdravení, ví, že Boží láska je ne-
konečná. Odvažuje se tedy s důvěrou žádat
Boha o odpuštění, o pomoc při své nemoci,
o osvobození od svých nepřátel a o život ve
společenství s Bohem. Opovažuje se nejen
ptát: „Dokud budu čekat, Pane, v této situa-
ci?“ ale zachází dokonce ještě dál a naléhá:
„Pospěš, Pane, vysvoboď mu duši, zachraň
mě pro své milosrdenství“ (Ž 6,5) Bůh za-
sahuje a mění situaci: „Hospodin vyslyšel
mou prosbu, Pán přijal mou modlitbu.“ (Ž
6,10) Hříšnickova modlitba, založená na na-
ději v Boží milosrdenství a věrnost smlouvě,
kterou Bůh uzavřel se svým lidem, tak má
odezvu.

Zde, stejně jako v jiných žalmech, nemo-
hou při modlitbě nijak překážet dvě neob-
vyklé otázky: „Dokdy?“ a „proč, Hospodi-
ne?“ Naopak, jde o nepřijatelnější formu
modlitby k vyjádření bolestivého a útrpného
zvolání. Úkolem těchto formulací je připom-
nout nám dobrotu a milosrdenství Boha,
našeho Spasitele. (...) Žalmy jsou přede-
vším lidskou odpovědí, plnou pochybností,
krizí a odmítání, v dialogu s Bohem, zrea-
dlem problémů, utrpení a radostí celého lid-
stva. I dnes je možné modlit se žalmy jak při
bohoslužbách, tak v soukromém životě, což
však vyžaduje nejen dobrou katechetickou

přípravu, ale rovněž znalost žalmistova svě-
ta a jeho způsob, jakým volá k Bohu.

SLOVO BOŽÍ ADRESOVANÉ SYNŮM IZRAELE STEJNĚ JAKO CÍRKVI

Pro křesťany je nejdůležitější Kristus. Ve
vztahu k evangeliím je Starý zákon často po-
važován za pouhý stín, částečný předobraz či
dávnou předmluvu. (...) Církev vždy pova-
žovala Písmo svaté Starého zákona za Slovo
Boží, které je věčně platné a je rovněž určeno
jí, a ne pouze synům Izraele. Příchod našeho
Pána Ježíše Krista neučinil poselství Starého
zákona zastaralým. Oddělovat od sebe Starý
a Nový zákon ve skutečnosti znamená oddě-
lovat Krista od jeho kořenů a zbavovat jeho
učení veškerého smyslu.

Pro lepší srozumitelnost mi dovolu-
te se na chvíli zastavit u významného úryvku
z Lukášova evangelia, který nám vypráví
o tom, jak se Ježíš znenadání objevil vedle
dvou učedníků na cestě do Emauz. Ačkoli se
rozruch kolem Ježíšova zmrtvýchvstání rozší-
řil po Jeruzalémě, bylo jasné, že jeho učedníci
nevěřili v možnost zmrtvýchvstání, což Ježíš
dobře pochopil, když viděl jejich skleslé zra-
ky. Jakoby žertem si Ježíš, který ještě nebyl
poznán, nechává vyprávět vše, co se v posled-
ních dnech stalo muži jménem Ježíš. Nejednou
těm dvěma učedníkům vytkl: „Ó srdce nero-
zumná, pomalá k chápání toho, co oznámili
proroci. Neměl snad Kristus takto trpět, aby
vešel do své slávy? Začal Mojžíšem, pokračo-
val prorocy a vykládal jim to, co ve všech
Písmech týká Krista.“ (Lk 24, 25-27)

Známe-li dobře tento příběh, je pro nás slo-
žitě očitnou se na místě těch dvou učedníků.
Dnes potřebujeme opačnou zkušenost, než
získali učedníci po cestě do Emauz. Přesněji
řečeno, učedníci znali Mojžíše a proroky, ale
nemohou pochopit, jak by tyto starozákonní
knihy mohly souviset s Ježíšem Kristem.
Známe Ježíše Krista, ale velmi rychle ztrácí-
me znalost Mojžíše a proroků. Zapomínáme,
že plný užitek z Kristova učení budeme moci
mít jen tehdy, budeme-li znát Starý zákon. Pro
mnoho z nás je však nyní Starý zákon „neak-
tuální“.



ČETBA NOVÉHO ZÁKONA VE SVĚTLE STARÉHO ZÁKONA A NAOPAK

Tato „neaktuálnost“ by se zdála a priori normální, kdybychom odmítli čist Starý zákon z křesťanského pohledu. V mentalitě křesťanů se těžko rozpoznává samostatná či lépe řečeno rozdílná důležitost Starého zákona. Navzdory tomu však musí starozákonní texty zachovávat, a to dokonce v rámci křesťanského výkladu, svůj rozměr a historicky vymezený význam a nesmí být deformovány „pro účely“ novozákonního poselství. V současnosti říkáme poněkud ukvapeně: „Starý zákon zvěstuje Krista, čtème a hledáme přitom, co praví o Kristu.“ To znamená odstranit historickou i lidskou šíři Bible. Rovněž to znamená odložit stranou Boží zásah do dějin a Boží dlouhodobou trpělivost s lidstvem. Často také riskujeme, že vytrhneme úryvek z jeho kontextu, abychom v něm viděli Krista, čímž se dostáváme do nebezpečí, že vytvoříme přehnanou alegorii, které se vyhýbali i církevní Otcové.

Obvykle, když přemýšlíme o Starém zákoně, přemýšlíme coby křesťané o dějinách izraelského lidu, skrze nějž Bůh připravil lidstvo na Kristův příchod. Přesněji řečeno rádi říkáme, že Starý zákon je příprava, zatímco Nový zákon je naplnění zjevení. Takové tvrzení je správné, ale v současnosti může vést k špatnému pochopení a snížení významu Starého zákona. Starý zákon, stejně jako ostatně celá Bible, není jen dávná historie, nýbrž historie, která se stala historií, o níž se je třeba se dělit. Proto je nezbytné číst Nový zákon ve světle Starého zákona. Každá pasáž z Písma svatého má svůj vlastní smysl, který nemůže být ani odstraněn, ani zamítnut. To, co děje, neruší to, co se již stalo, ale projevuje možnost obnovy a otevírá cestu budoucnosti.

Nejedná se zde o „návrat ke Starému zákonu“, nýbrž o to, abychom neztratili kontakt s počátky naší víry. Starý zákon je kniha, která uchovává dokonce i pro nás, křesťany, při hlubokém a upřímném hledání Boha svou celkovou životnost. Je to tentýž Bůh, jenž k nám promlouvá v obou zákonech a jeho slovo je vždy aktuální. „Aktuálnost“ Božího slova



neznamená nezbytně dokonalou souvislost a souhru s naším světem. Aktuálnost Starého zákona se nejzřetelněji projeví, budeme-li ho číst ne jako knihu, jež nabízí odpovědi na již zodpovězené otázky, ale jako svědectví o cestě k prohloubení víry, jako knihu, která nám umožní meditovat, jako knihu, která vyvolává diskuse o nejasných věcech a která činí exegetům problémy při výkladu. Jako takový Starý zákon nikdy nepřestane být aktuální.

Z FRANCOUZŠTINY PŘELOŽIL
MIROSLAV KUDLA



NOVODOBÝ ŠAMANIZMUS XII.

V dnešní části se zamyslíme nad „očišťováním člověka“, které je ústředním tématem většiny duchovních směrů, škol a náboženství. Podíváme se na ně v kontextu křesťanství a pravoslaví.

OČIŠTĚNÍ

Díky Kristově oběti na kříži za hříchy lidí a díky jeho vzkříšení z mrtvých, se znamení kříže stalo pro křesťany již brzy ústředním symbolem jejich vítězství nad smrtí, a to nejen nad smrtí tělesnou, ale i nad smrtí duchovní. V Bibli se píše, že hřích plodí smrt. A to i věčnou smrt, věčně prožívanou, po smrti tělesné. Proto je nesmírně důležitá existence možnosti odpuštění hříchů, duchovního očistění ještě před tělesnou smrtí na této zemi. Znovuzrození člověka ještě za tělesného života, ke kterému patří křest, posvěcení Duchem Božím a stále udržování tohoto posvěcení pokáním a očišťováním od hříchů ve svaté zpovědi, je také základním předpokladem pro „bezpečné“ přiblížení se člověka ke svatému Bohu a pro možnost vrcholného sjednocení s Jeho přirozeností. Tento duchovní proces sjednocování s božskou přirozeností se uskutečňuje už v našem čase, už v průběhu tělesného života křesťana, skrze tajinu (svátost) eucharistie, ve které jíme svého Boha.

Pravoslavný teolog Alexandr Schmemmann napsal, že na světě vlastně existuje jen jeden hřích: netoužit po Bohu. Ve světle této moudré nadsázky spatřujeme šamany a jejich svěence jako lidi po Bohu toužící, kteří na rozdíl od sebestředných materialistických konzumentů se obracíjí k vyšší moci, přinášejí své oběti a vědí o důležitosti očistění od hříchů. Jestliže nesdílím jejich víru a praxi, ale naopak stavím proti ní jinou, nedělám to proto, že bych chtěl snižovat jejich opravdovost a poctivost jejich snahy. Naopak, v porovnání s bezbožným „humanistickým“ ubíjením vlastní planety a slabších „spolulidí“ jsme stále ještě s šamany na jedné lodi a jejich přístup k opravdovosti srdce, morálce, přírodě a lidem by si mohl vžit za příklad mnozí z „civilizovaných“ lidí. Problém indiánské víry a obřadů vidím jinde. Vzhledem k nemožnosti důsledného rozlišování mezi dobrem a zlem (o němž již byla řeč) je totiž zastáv-

kou v půli cesty. Když se poutník zastaví v půli cesty v přesvědčení, že došel do cíle, jak do něj může dojít? V dalším pojednání se pokusím dovést podrobněji, proč se domnívám, že šamanský obřad (konkrétně huicholský obřad očistění) je nedokonalý. Tím je, podle mne, určitým druhem duchovního klamu, protože odvede pozornost národů od skutečného cíle a dokonalého očistění. Možná to někomu může připadat nespravedlivé – jak k tomu ti lidé přijdou, když se upřímně snaží a dojdou jen do půli cesty, aniž by něco tušili? Ale jejich spravedlnost před Bohem nebudu soudit ani já, ani nikdo z lidí. **Jiné by to bylo, kdyby se poučený pravoslavný člověk stal šamanistou – zde jsou pravidla velmi přísná, protože kdo poznal pravdu a odešel od ní, bude se od ní vždy už jen vzdalovat. Šamani pravdu nepoznali, poznali jen polotemnou směsici pravdy a lži, dobrého a zlého. Posuzovat, nakolik se k pravdě blíží, nebo se od ní vzdalují, může jen Bůh sám. Co ale můžeme posoudit my lidé, to je důvěryhodnost různých duchovních cest podle toho, co nám bylo Bohem zjeveno. Je to velmi užitečné v případech, že je lidem známo více duchovních cest a oni se rozhodují, po které se vydat.**

To je situace mnohých (zvláště mladých) lidí v naší zemi, a proto se chci o toto zhodnocení pokusit.

Ještě před začátkem pouti huicholských indiánů do Wirikúty čteme, že podmínkou jejího úspěchu je zpověď. Je zaměřena na sexuální oblast života a probíhá formou přiznání partnerů za (pravda) poněkud rozšafné, až veselé atmosféry okolosedících. Závěrečné očistění, které provádí šaman, je důležitým předpokladem další úspěšné cesty, neboť má člověka navrátit do stavu nevinnosti před narozením. Porovnáme-li huicholskou zpověď a její logiku s křesťanskou zpovědí a její logikou, všimneme si rozdílů, důležitých zvláště z duchovního hlediska. Křesťanská zpověď zahrnuje

všechny oblasti života, protože je mnoho věcí v životě, které vyrůstají v neprostupnou (a zakletou) hradbu mezi člověkem a Bohem. Podstatné je samozřejmě to, že člověk dovede dobře takové hradby stavět, ale není už v jeho moci je bořit (tak jako člověk umí vzít život druhému člověku, ale neumí mu ho vrátit zpět). Proto je odpuštění našich hříchů ze strany Boží tak životně důležité.

Nemohu posoudit, nakolik duchovně objektivně „funguje“ odpuštění hříchů, které provádí huicholský šaman, a nakolik jeho indiáni umožní svým pouhým vyznáním sexuálních partnerů, aby jim byly odpuštěny všechny možné hříchy, kterých se až dosud dopustili. (To znamená kromě smilstva a cizoložství třeba i pýcha, sobectví, hněv, závist a nenávisť, krádež, lež, reptání proti rodičům a další provinění, která ve svém srdci vrší každý člověk.) Toto mi zůstává tajemstvím. Z hlediska mých křesťanských norem se samozřejmě huicholské pokání a odpuštění jeví jako neúčinné, v lepším případě velmi nedostatečné.

Beru ovšem v úvahu, že může přijít nějaký „nestranný pozorovatel“ a namítnout: jenže, ty, milý autore, tady nasazuješ na indiánský obřad křesťanská měřítka a to není fér. Dobrá, to nelze neuznat. Nicméně potom je opravdu velice těžké zjistit, jak to s tím očišťením vlastně je anebo není, protože kterýkoli šaman může přijít s prohlášením (když to pro příklad přeženu), že třeba očistí od hříchů všechny lidi, kteří se na jeho pokyn otočí třikrát dokola a mrknou levým okem. A taky mu toto jeho tvrzení těžko mohu zpochybnit, pokud nenajdeme nějaké měřítko (vedle jeho šamanského a mého křesťanského), které uznáváme oba. Ale já bych, myslím, takové jedno společné měřítko přece jen měl. On je šaman, já jsem křesťan, ale oba dva jsme lidé. Sdílíme stejnou lidskou přirozenost. Zeptejme se proto takto: jak a na základě jakých měřítek funguje odpouštění mezi lidmi navzájem? Porovnejme indiánský obřad s názorným příkladem odpuštění prohrěšku na společně lidské rovině. Dejme tomu, že já jako člověk *A* jsem před nějakým časem ukradl člověku *B* červenou košili. Po nějakém čase se chystám na důležitou pouť. Sejdou se s člověkem *B* u místního soudce a tam pěkně před člověkem *B* a před soudcem vyjmenuji všechny své sexuální partnery. Soudce řekne:



„V pořádku, vše je odpuštěno, ničím jsi se neprovinil, jsi čistý jako před zrozením.“ Potřeseme si s člověkem *B* rukou (shodou okolností mám na sobě zrovna červenou košili) a všichni se spokojeně rozejdeme domů. Je snad něco v nepořádku? No bať. Měl bych se před soudcem přiznat ke krádeži, projevit účinnou lítost a košili hned vrátit. (Pokud jsem spáchal ještě něco jiného, co už se teď nedá napravit, tak bych měl alespoň přiznat před soudcem o krádeži nebyla řeč. A člověk *B* bude mít patrně dojem, že spravedlnost přišla trochu zkrátka, protože se pro něj nic nevyřešilo. A to je právě ten největší problém – že se nic nevyřešilo. Tento velice silný dojem si odnáším i z obřadu huicholského očišťení. Vzhledem k tomu, že byla řeč jen o jednom tématu (sexuálních zkušenostech a v jejich rámci o případném smilstvu nebo cizoložství), týkalo by se možné očišťení jen sexuální oblasti – za předpokladu, že by někdo vyjádřil opravdovou lítost a slíbil, že už to neudělá (tak to alespoň vždycky chceme po druhých). Zdá se, že atmosféře huicholského vyznávání hříchů nechybí jistá závažnost (pravda, vtipná připomínka sem tam padne), ale přímo o kající opravdové lítosti se také hovořit nedá. Spíše se spoléhá na očistnou účinnost samotného výtčtu partnerů. Tudíž při nej-





lepší vůli mohu říci jen tolik, že po absolvování obřadu před poutí jsou Huicholům (možná) odpuštěny hříchy ze sexuální oblasti.

Samotné přesvědčení, že člověk se při obřadu vyjmenováním partnerů navrací do stavu nevinnosti před narozením a tím se automaticky všechny hříchy, kterých se až dosud dopustil, nějak samy odpuštěly, nebo možná, že se (jakoby) nikdy nestaly, mi připadá zavádějící a zakrývající pravý stav věcí, nehledě na to, že člověk se přece už rodí jako zlý. Proč by jinak v životě hřešil, jak by to vůbec uměl? (A to dokonce i tehdy, když sám nechce?) Co by ho k tomu nutilo? V tom je další problém. Není možné navrátit se do stavu nevinnosti před narozením už proto, protože žádná taková nevinnost neexistuje. Každý rodící se člověk je už v těle matky nositelem sklonu ke konání zla, který zdědil spolu s lidskou přirozeností. (Možná, že mají indiáni na mysli pouze sexuální nevinnost, pak by to možná fungovalo, ale i tak stále zůstává nevyřešen problém s ostatními oblastmi života, ve kterých jsme my lidé tak produktivní, co se týče zlých skutků, myšlenek a slov). Bude ode mne znít příliš troufale, když to shrnu tak, že indiáni se vydávají na svou pouť buď vůbec neočištění, nebo jen velmi nedostatečně? Možná to bude znít troufale, ale já to risknu. Po-

kud bych totiž prohlásil, že indiáni byli při svém obřadu dokonale očištění, připadalo by mi to ještě troufalejší.

A potom přijde setkání s božstvy. Setkání, které člověka – přestože od většiny hříchů, nebo možná od všech, zůstává neočištěn – naplní velikou radostí. Ovšem setkání nedokonale připraveného, nebo nepřipraveného člověka s Bohem – pokud máme na mysli opravdu setkání s někým (nebo něčím) Nejvyšším, nemusí ve skutečnosti vůbec dopadnout tak, jak si člověk představoval. Dokonce ani nemůže. Neboť hříšný člověk je ve skutečnosti při takovém setkání konfrontován s dokonalostí (svatostí) Boha a všechno zlé v člověku je v té chvíli odhaleno a stane se velmi zřetelným a působivým. Není to prý příjemná chvíle. Někdy se tomu také říká Boží soud. A já se ptám – (ta otázka se týká lidského hledání Boha vůbec, ne jen u indiánů) – když lidé i při své hříšnosti tolik touží po setkání s Bohem a po Jeho poznání, vědí vůbec, co chtějí a s kým nebo čím se chtějí setkat? A kdyby předem byli bývali věděli, jaké to při jejich hříšnosti ve skutečnosti bude, nepřáli by si snad spíše, aby byl od nich Bůh co nejdál a na co nejdělnější dobu? (Jako Adam s Evou v křivě?) A nebo je tu ta druhá, opačná možnost – možnost setkat se s Bohem v takovém stavu, kdy je člověk stejně svatý jako Bůh. Troufalost? Nesmysl, rouhání? Chvála Bohu ne. A to právě díky daru Božího odpuštění, které je nám přístupné působením Kristovy oběti na kříži (za naše hříchy) cestou našeho pokání, očištění a sjednocení s Bohem (v Bohočlověku Kristu) tak, jak se praktikuje v obřadech církve. Ale my teď nejsme v církvi, jsme u Huicholů (případně jiných přírodních kmenů) a vidíme, jak přes velmi nedostatečné a snad i sporné očištění se velmi radují ze setkání se svým božstvem. Jejich hříchy jim při tom vůbec nepřekážejí. A podle všeho nevadí ani božstvům. Což je zvláštní. Z toho mohu uosoudit pouze jediné. Že jejich božstva nejsou totožná se svatým (dokonalým) Bohem. Asi to bude někdo jiný. A pokud zde vystupuje na místě Boha někdo jiný, nebo někteří jiní, je to podvod a je to past.

O. JAN TÝMAL

CELÝ TEXT SI MŮŽETE PŘEČÍST

NA WWW.POPJAN.CZ



PODOBENSTVÍ O MARNOTRATNÉM SYNU

Metropolita ANTONIJ SUROŽSKÝ (BLOOM)

četba na pokračování, 2. část

Opuštěný přáteli, všemi odstrčený, zůstává marnotratný syn o samotě se sebou samým a poprvé se dívá do své duše. Zůstal osvobozený od všech lákadel a pokušení, lží a návnad, které považoval za svobodu a plnost života. Vzpomíná na dětství, kdy měl otce a nemusel se jako sirotek toulat bez jídla a střechy nad hlavou. Začíná chápat, morální vražda otce, kterou spáchal, zahubila ne otce, ale jeho samého, a že ta láska bez hranic, se kterou otec položil svůj život, mu dovoluje zachovat si naději. A tak vstává, opouští svou bídnou existenci a vypraví se k domu svého otce se záměrem padnout k jeho nohám v naději na slitování. Ale nejen vzpomínky na obraz útulného domova – oheň v krbu a oběd připravený na stole – ho přimějí se vrátit; prvním slovem jeho zpovědi není „odpusť“, ale „otče“. Vzpomíná si, že se na něj vylévala otcova láska a z ní že pramenila všechna životní blaha. Vrací se ne k cizímu člověku, který ho nepoznává, a kterému bude muset říct: „Zapomněl jsi na mě? Kdy si jsi měl syna, který tě zradil a opustil. To jsem já.“ Ne, z hlubiny v něm vyhrkne slovo „otče“, ono ho hojí a naplňuje naději. A v tom otvírá skutečnou podstatu pokání: ve skutečné pokání se spojuje vidění našeho vlastního zla a jistota, že dokonce i pro nás existuje odpuštění, protože opravdová láska neváhá a nehasne. Při prostém a beznadějném vidění našich zlých činů, zůstává pokání neplodné; je naplněno výčitkami svědomí a muže vést k zoufalství. Jidáš pochopil, co spáchal; viděl, že se jeho zrada nedá napravit: Kristus byl odsouzen a zemřel. Ale zapomněl, co Pán zjevil o sobě a svém nebeském Otci; nepochopil, že Bůh ho nezradí tak, jako on zradil svého



Boha. Ztratil veškerou naději, šel a oběsil se. Myslel a soustředil se jenom na svůj hřích, ne na sebe samotného, ale na Boha, Otce Ježíšova – i svého Otce ...

Marnotratný syn se vrací domů, protože vzpomínka na otce mu dává sílu k návratu.



Jeho zpověď je statečná a dokonalá: „Otče, zhřešil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem, přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.“ Je odsouzen svým vlastním svědomím, nemá sám pro sebe omluvu, ale v odpuštění je tajemství pokory, kterému se znovu a znovu musíme učit. Musíme se učit přijímat odpuštění jako čin víry v lásku druhého, ve vítězství lásky a života, pokorně přijímat dar odpuštění, kdy se naskytne. Marnotratný syn otevřel oči své srdce – a to znamená, že byl připraven přijmout odpuštění.

Když se blíží k domu, otec o uvidí, běží mu naproti, objímá ho a líbá. Jak často stál na prahu a upřeně se díval na cestu, po které od něj syn odešel! Doufal a čekal. Teď konečně nastal den, kdy se jeho sen splnil! Vidí svého syna, který ho opustil bohatě oblečený, ozdobený šperky, ani se neohlédl na dům svého dětství, protože všechny jeho pocity a smysly byly v neznámém, lákavém budoucím. Teď ho otec vidí jako žebráka, v hadrech, zdrceného tíhou minulosti, za kterou se stydí, a bez budoucnosti ... Jak ho asi otec přijme? Otče, zhřešil jsem ... Ale otec mu nedovoluje zřít se synovství. Jakoby mu říkal: „Tím, že ses vrátil domů, vrátil jsi mě život; když jsi se mě pokoušel zabít, zničil jsi sám sebe. Teď, když jsem pro tebe znovu ožil, vrátil ses také ty sám do života.“ A otočil se ke služebníkům a nařídil jim: „Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho, dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy.“

Mnohé překлады, včetně ruského, říkají „nejlepší oděv“, ale fecký text a staroslověnský překlad mluví o „prvním oděvu“. Samozřejmě – první oděv mohl být i nejlepší v domě, ale nebylo by pravděpodobnější, že otec řekl služebníkům: „Běžte a najděte ten oděv, který můj syn nosil v ten den, kdy odešel, ten, co pohodil na práh, když se oblékl rouchem zrady“? Pokud by mu přinesly lepší oděv, tak by se chudák cítil nesvůj, jako přestrojený. Měl by pocit, že není doma, ale na návštěvě, a že ho vítají se všemi tomu odpovídajícími znameními pozornosti a úcty. Ale v útulném domácím prostředí se nenosí nejlepší oděvy. Podle kon-

textu je správnější si myslet, že otec posílá pro oděv, který syn pohodil, ale on jej zvedl, složil a šetrně schoval, jako Izák schoval oděv, který mu přinesli Josefovi bratři, barevný oděv, uspiněný krví syna, který – jak Izák věřil – zahynul. Tak i zde – mladík shodil své hadry a znovu se obléká do známého, poněkud obnošeného oděvu, který je mu pohodlný, a který nosil obvykle. Ohlíží se: roky zpustlého života, klamu a nevěry, strávené mimo rodný dům se zdají být noční můrou – jako by vůbec nebyly. Je tady doma, jakoby nikam neodešel, má na sobě oblečení, na které byl zvyklý. Vedle je otec, jen trochu zestárl a má hlubší vrásky. Jsou zde i služebníci, uctíví jako obvykle a dívají se na něj šťastnými očima. „Je znovu s námi a my jsme již mysleli, že odešel navždy; vrátil se k životu a my jsme se báli, že když způsobil smrtelné trápení otci, zahubil svou nesmrtelnou duši, zničil svůj život.“

Tento návrat překonal propast, která ho odřízla od rodného domu. Otec jde ještě dále – předává mu prsten, a ten nebyl nijak obyčejný. V dávných dobách, kdy lidé neuměli psát, veškeré doklady ověřovali prstenem jako razítkem. Dát někomu svůj prsten znamenalo dát mu do rukou svůj život, své jmění, rodinu a čest – všechno. Vzpomeňte na Daniela v Babilóně, Josefa v Egyptě: když jim král a faraon svěřili prsten ze své ruky, dali jim tím moc konat jejich jménem. Přemýšlejte o výměně snubních prstenů. Tato výměna jakoby říkala: „Věřím v tebe a svěřuji se plně do tvých rukou. Vše, co je moje, co jsem já, beze zbytku patří tobě. Kierkegaard říká: „Když říkám ‘moje žena, moje nevěsta’, neznamená to, že já je vlastním, ale že já jim zcela náležím.“

Metropolita Antonij Surožskij – Duchovní putování (Duchovnoe putěšestvie), rozjímání před velkým pústem, Klin 2004, poprvé vydáno 1971 v Anglii pod názvem „Meditation on a Theme: A Spiritual Journey“ Připravil Jiří Přeučil, přeložila Elmira Oganessian.



SVATÝ JOB UHOLSKÝ

Archimandrita Job je, podobně jako již dobře známý sv. Alexij Kabaljuk, dalším představitelem pravoslavné církve v karpatské oblasti, který byl nedávno připočten k zástupu svatých.

Více než dvě desetiletí žil archimandrita Job na území Československa a i dnes je oblast Zakarpátí stále spojena s našimi zeměmi. Z této oblasti pocházejí také současní i minulé duchovní správci místních pravoslavných církevních obcí, mnoho tamních rodáků zde pracuje a žije a myslím, že každý může cítit zvláštní duchovní spojitost mezi Pravoslavnou církví v českých zemích a na Slovensku a pravoslavnými na Zakarpátí, která je daná jednak vývojem historických událostí, ale i podobnou povahou a osudem lidí.

Archimandrita Iov (Job), ve světě Ivan Kunderja, se narodil v početné rodině 18. května 1902 ve vesnici Iza pod Chustem v Zakarpátí. Byl vychováván v pravoslavné víře a silně ho ovlivnily události utiskování pravoslavných, kterému byli v Rakousku-Uhersku vystaveni nejen Rusíni na Zakarpátí. V rodné vsi dokončil osm tříd národní školy a v roce 1920 absolvoval hospodářský kurz. V letech 1924–1925 sloužil v Michalovcích v československé armádě.

Ve 20. a 30. letech nastala na Zakarpátí silná obnova pravoslavných monastýrů,



byly založeny desítky nových mnišských společenství. Ti, kteří toužili po hlubším poznání asketického života, se vydávali často pěšky na Svatou horu Athos, kde časem rodáci ze Zakarpátí tvořili značnou část bratrstva monastýru sv. Pantelejmona. Avšak roku 1926 přijalo Řecko přísné zákony týkající se cíl její helenizaci a znemožnily mnohým Slovanům vstoupit do athoských monastýrů. Dvakrát šel na Athos pěšky i Ivan Kunderja, ale protože neměl potřebné dokumenty, nebyl do monastýru sv. Pantelejmona přijat.

Ve vesnici Iza se nacházel Nikolajevský monastýr, kde roku 1928 zakončil bohoslovecko-pastýřský kurz. On a skupina jeho přátel toužících po mnišském životě chtěli založit nadaleko jejich vesnice

skit. V roce 1930 prodali Ivan a jeho starší bratr jeromonach Pantelejmon spolu s dalšími své pozemky v Ize a koupili pro skit půdu v Horodilově. Nový skit byl zasvěcen svaté Trojici a ze svatohorského monastýru sv. Pantelejmona sem byla poslána darem část ostatků sv. Dimitrije Soluňského. Prvním představeným se zde stal archimandrita Alexij (Kabaljuk), který roku 1938 postříhl Ivana Kunderju na monacha se jménem Iov (Job).

Roku 1939 okupovalo Zakarpátí Maďarsko a mnoho lidí utíkalo do Ruska, ale desítky tisíc lidí byly sovětskou mocí křivě obviněny ze špionáže a o. Iov byl odsouzen na 25 let v pracovních táborech. V prvním těsně unikl smrti, poté byl převážen z jednoho do druhého a v roce 1942 byl poslán na frontu. Jako československý občan sloužil v dobrovolnické brigádě generála Ludvíka Svobody a po válce nějakou dobu působil v ochrance československého velvyslanectví v Moskvě.

Roku 1945 se o. Iov vrátil do svého skitu a na podzim byl vysvěcen na diákona. Ještě téhož roku v zimě prosilo bratrstvo monastýru mukačevsko-užhorodského



biskupa, aby byl vysvěcen na kněze, a to se také stalo 7. dubna 1946. Poté byl vybrán za představeného monastýru a o rok později se stal igumenem. Pod jeho vedením se skit rozrůstal a bohatl.

Pro všechny byl příkladem. Téměř nikdy nevyužíval autoritativních příkazů. Každý den sloužil sám svatou liturgií. Po rozdělení poslušenství začal také pracovat. Ve volném čase vykládal v jídelně bratřím mnišská pravidla a vyprávěl o tom, co zažil. Byl prostý v chování, pracovitý, milosrdný a pokorný, o lásce k modlitbě nemluvě.

Roku 1950 byl igumen Iov ustanoven duchovním otcem také v mukačevském monastýru. Ale po roce 1955 se situace změnila a nový místní biskup začal omezovat práva skitů a monastýrů, na což poslal o. Iov stížnost k patriarchovi Alexijovi I. Ale následně byl biskupem zbaven představenství a brzy byl zavřen i skit. V letech 1958–1959 žil v blízkých monastýrech, ale i ty byly brzy zrušeny.

Na začátku 60. let působil igumen Iov jako duchovní správce ve vsi Uhlja, v Ťačevském okrese. Od roku 1962 až do své smrti roku 1985 byl představeným v chrámě sv. Dimitrije Soluňského ve vesnici Malaja Uhoľka v témže okrese, kde kdysi stál starý monastýr. Roku 1966 byl ustanoven archimandritou i přes to, že se tomu bránil. Byl zván, aby světíl oltáře, ikonostasy a chrámy. Čas-



to navštěvoval čumalevský a mukačevský monastýr.

V neděli 28. července 1985 odsloužil archimandrita Iov svatou liturgií, promluvil k věřícím a kolem desáté hodiny večer pokojně zesnul s modlitbou na rtech. V den pohřbu 31. července se sešlo velké množství věřícího lidu i mnichů.

Otec Iov dostal od Boha dar jasnozřivosti a léčení nemocných modlitbou. O záračcích, které se udály prostřednictvím přímluvných modliteb, se dodnes živě vypráví. I po svém zesnutí pomáhá léčit nemoci těla i duše, pomáhá

v těžkostech všem, kteří se k němu s důvěrou obracejí s modlitbou.

V březnu roku 2008 byly vyzdvíženy ostatky archimandrity Iova a okolí naplnila vůně kadidla a myra, tělo o. Iova bylo neporušeno, pouze poněkud seschlo. Zachován byl i oděv. V květnu 2008 byl v Počájevě svatořečen. Den památky svatého byl stanoven na 28./15. července.

Svatý oče, Jobe Uhoľský, modli se ke Kristu Bohu za nás!

DIÁKON MAXIM
(MAREK MAXIM ŠVANCARA)

PRAVOSLAVNÍ A KOSOVO

Když diákon Ivan Hadrava osobně navštívil Kosovo, nesmazateleně se do jeho srdce vryla autentická zkušenost. Oči patnáctiletých srbských dětí, které celý svůj život neznají nic jiného než dráty tábora... Po návratu mnoho dní plakal a slzy viděl v jeho očích každý, kdo v té době vyslovil slovo Kosovo. Stal se mluvčím petičního výboru, který již více než rok nepřetržitě protestuje proti jednostrannému vyhlášení Kosova a proti jeho následnému uznání vládou ČR.

Dne 17. 2. 2009 uspořádal další z demonstrací na Václavském náměstí proti jednostrannému vyhlášení Kosova a proti jeho následnému uznání vládou ČR petiční výbor, jehož mluvčím je Ivan Hadrava. Uvedený petiční výbor v této věci od 21. února loňského roku uspořádal v Praze již 27 demonstrací, kde byly rozšiřovány a podepisovány petice proti uznání jednostranně vyhlášené samostatnosti Kosova. Petice byla také předána dne 19. 3. 2008 k rukám předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Část členů petičního výboru v květnu 2008 využila výzvy Jaroslava Foldyna a spolu s dalšími příznivci založili zmíněné OS Přátel Srbů na Kosovu. Spolupráce petičního výboru a občanského sdružení je velmi úzká, proto také na demonstraci dostali Přátelé Srbů na Kosovu největší prostor pro svá vyjádření. Za velmi podstatné považujeme, že členové petičního výboru jsou voliči různých stran, a proto složení řečníků i posluchačů je velmi různorodé.

Dne 24. 3. 2009 od 16.00 hod. na pražském Palackého nám. petiční výbor uspořádal vzpomínkové shromáždění na oběti vojenské agrese NATO na území bývalé Jugoslávie v roce 1999.

Po shromáždění na Václavském náměstí se demonstranti vydali průvodem s českými a srbskými vlajkami povolenou trasou přes Staré Město do Mostecké ulice. Na závěr demonstrace zúčastnění pozdravili velvyslance Republiky Srbska, pana Vladimira Vereše, který je přijal a petičnímu výboru poděkoval za podporu, kterou i jejich prostřednictvím český národ v této době poskytuje srbskému národu. Uvedl, že i po uznání Kosova vládou České republiky bylo zřejmé, že ani česká vláda není v této věci jednotná. Připomněl, že v jediném státu na světě, který uznal samostatné Kosovo – v České republice – byl krátce po uznání srbský velvyslanec přijat prezidentem a při odjezdu velvyslance se s ním přišli rozloučit čeští občané. Pan velvyslanec sdělil, že dne 17. 2. 2009 na hlavním televizním programu srbské televize bude v hlavním vysílacím čase uveden dokument *Uloupené Kosovo*, jehož režisérem je Václav Dvořák. (Tento film jsme měli také my možnost zhlédnout na České televizi v létě 2008.) Vladimír Vereš zdůraznil, že Srbsko má i nadále zájem stát se členem Evropské unie, avšak ne za cenu, že se vzdá Kosova.

SMK

Diákon Ivan Hadrava a další pravoslavní, kteří považují za nutné se veřejně vyjádřit zejména tehdy, když mainstreamová média mlčí, a tehdy, když pociťují, že se nám nedostává pravdivých informací a nemohou se ztotožnit s činy politiků, kteří v daném volebním období řídí stát i mezinárodní politiku, využívají legitimní cestu demokracie k vyslovení svého názoru. S tímto názorem můžeme nebo nemusíme souhlasit, každý má svobodnou volbu. Podstané je však, že tak činí vlastním jménem a jasně artikulují své důvody – a neschovávají se za žádná hesla, církevní obce, za chrámy nebo objekty v blízkosti chrámů.



GLOBALISTÉ ÚTOČÍ

Od „humanitárního“ bombarďování po samostatný narkostát Kosovo

Je tomu deset, co NATO zaútočilo na Srbsko. Je tomu deset let od chvíle, kdy se podstata slov začala „vyprázdnovat“. Jako bychom zapomněli, že válka v učebnicích dějepisu až dosud vždy byla, je a bude válkou – a ten kdo ji rozpoutá byl, je a bude agresorem. V posledních 10 letech stačí před podstatné jméno přibalit jméno přídavné – a donekonečna ho opakovat, aby se zamlžili skutečný význam slova válka. A tak jsme měli tleskat válce HUMANITÁRNÍ nebo o pár let válce PREVENTIVNÍ (v případě Iráku). Jaké však byly skutečné cíle těch, kdo útočili – a kdo dodával novinářům „munici“ pro články, které zjevně manipulovali veřejné mínění?

Každému, komu není lhostejný osud Kosova a pravoslavného Srbska, pomůže publikace „Globalisté útočí“ pochopit, co se vlastně doopravdy stalo. Kniha se zabývá popisem staletého konfliktu mezi Albánci a Srby, který v minulém roce vyvrcholil vznikem samostatného albánského státu v srdci pradávného srbského území – v Kosovu. Autor líčí věcně a bez emocí vztahy obou národů během nadvlády Osманské říše, kdy byli muslimští Albánci vedle svých pravoslavných srbských sousedů privilegií skupinou a svého postavení často zneužívali. Popisuje období počátku 20. století a první světové války, kdy Srbsko čelilo nejen Rakousko-Uhersku a ostatním státům ústředních mocností, ale také oddílům Albánců, které terorizovaly nejen srbské vojáky, ale také civilní obyvatelstvo. Stejný příběh se pak odehrával i za 2. světové války. Albánci bojovali na straně nacistů. Složitě soužití obou národů vyvrcholilo koncem 90. let minulého století, kdy Albánci vytvořili povstaleckou armádu s cílem vytvoření vlastního státu v srbském Kosovu. Srbové, bránci své území, jsou nejprve napadáni světovým tiskem a na jaře roku 1999 i bombardéry NATO. O devět let později se srbské Kosovo, kde již Srbové tvoří jen mizivou menšinu, stává

za podpory USA a některých dalších států EU, albánským Kosovem a samostatným státem.

Autor čtenářům odkrývá skutečné důvody, které vedly k napadení Srbska: „Pravým záměrem bylo zbombardovat Srbsko, aby uzrálo pro globalizaci, aby se otevřel trh a zhokynánilo státní vlastnictví“. Srbsko s Běloruskem bylo totiž poslední ekonomikou, která nebyla ovládána mezinárodním kapitálem. V roce 2000 po odstranění Slobodana Miloševiče došlo ke kompletní změně vlastnických vztahů. Změna legislativy umožnila zahraničním investorům získat 70% podniků a restituice zabavené po 2. světové válce.“

Jamie Shea, mluvčí NATO, uvedla: „Kosovo bylo první mediální válkou. Novináři byli téměř vojáky v tom smyslu, že museli veřejnosti vysvětlit, proč je tato válka důležitá. K mým úkolům patřilo dodávat jim munici, aby mohli ukázat čistotu našich válečných motivů a našich akcí...“

Kniha je obžalobou některých amerických a evropských politiků, kteří léta bagatelizují etnické čistky namířené vůči srbskému obyvatelstvu a přináší výčet hlavních zločinů, spáchaných albánskými muslimskými guerillami a válečnými zločiny jejich spojenců v NATO. Většina z popisovaných událostí se v našich médiích nikdy neobjevila, a proto může být tato kniha pro mnohé čtenáře šokujícím překvapením.

KATEŘINA MALÁ

Martin Košťál: Globalisté útočí – od „humanitárního bombardování po narkostát Kosovo 108 s., vydal Kontingent Press, Jaromírova 59, 128 00 Praha 2.

Další informace též: Farkas Viktor: Lži za války a v míru, www.kosovo.net, www.cz.altermedia.info, www.kosovo.250free.com, www.nato.cz, www.pravoslav.org.cz/kosovo.htm



PRAVOSLAVNÉ KALENDÁŘE

ZÁSLUŽNÝ POČIN Z METROPOLITNÍ RADY NA SLOVENSKU

Už v roce 2007 překvapila metropolitní rada Pravoslavné církve na Slovensku naši věřící veřejnost velmi příjemnou a užitečnou edicí, když vydala velmi praktický nástolní Pravoslavný kalendář na rok 2008, který vedle občanského kalendáře nabídl i oba církevní kalendářní styly se sloupkem pro poznámky; ocenili jej zejména nejčastější uživatelé – naši duchovní. Zmíněný loňský sestavil, technicky upravil a sazbu pořídil Mgr. Vladimír Marcinko, PhD., fotografie a text k chrámům z Ukrajiny připravil Mgr. Ján Husár, PhD. a fotografie a texty ze Srbska ThDr. Peter Soroka.

Tato edice měla dobrý ohlas, a proto přikročila metropolitní rada na Slovensku k pokračování této aktivity i pro letošní rok 2009. Tentokrát kalendářium sestavila, technicky upravila a sazbu připravila Dana Džuganová. Spolu s Milanem Gerkou je podepsána na přípravě letošní série fotografií ke každému týdnu. Nejde již o obrazy chrámů, ale z větší části o portréty nejvýznamnějších osobností, které se zapsaly do dějin pravoslavlí na Slovensku. Jsou provázeny zajímavými, byť stručnými texty k jednotlivým osobnostem nebo dokumentům, častěji jsou to texty objevené. Pozornost obrazová i textová je věnována také významným pracovníkům, kteří stáli u zrodu Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Praze (nyní v Prešově, jež je dnes součástí Prešovské univerzity). Údaje byly převzaty z připravované knihy „Dejiny Pravoslávnej cirkvi na Slovensku“, jejímž autorem je právě Milan Gerka.

Pravoslavná historiografie Slovenska, respektive též i dnešního Zakarpatska - někdejší Podkarpatské Rusi, si tuto pozornost nesporně zaslouží, neboť přibližuje málo známá fakta z dějin pravoslavlí východního Slovenska široké církevní veřejnosti, a už nyní se těšíme na avizovanou knihu, která jistě přinese podrobnější vzhled do této historické problematiky. Kalendář je uveden na titulní straně třemi

charakteristickými obrazy: ikonou svatého apoštolům rovného Rostislava, knížete velkomoravského, dále ikonografickým ztvárněním svatých „sedmipočetníků“, tj. sborem žáků Angelára, Gorazda, Nauma a Sávy, obklopujících své slavné naše první učitele – Cyrila (Konstantina) a Metoděje, učitele Slovanů. Jsou to duchovní i kulturní otcové našich slovanských národů a pravoslavlí. Na třetí ikonice s anglickým nápisem je sv. novodobý obnovovatel pravoslavlí v karpatsko-slovenském regionu: kněz vyznavač Alexej Toth. Objednávky – doufejme, že edice ještě není zcela rozebrána – lze adresovat na Úrad Metropolitnej Rady PC na Slovensku, Bayerova 8, 080 01, Prešov, Slovenská republika; tel: 051/7724 736; Fax 051/7734 045; nebo E – mail: mrpc@orthodox.sk. Kalendářium je uvedeno také tradičními portréty představitelů našeho Posvátného synodu ke stavu k 31. prosinci minulého roku. Za tento ediční počín patří našim pravoslavným na Slovensku, kteří se na něm podíleli, upřímný dík.

PA



ZPRAVODAJSKÝ ZÁPISNÍK

WASHINGTON DC, USA.



Metropolita pravoslavné církve v Americe Jonáš zastupoval spolu se zástupci ostatních pravoslavných jurisdikcí a církví působících v USA americké pravoslavné křesťany na oficiální inauguraci nového amerického prezidenta Baracka Obamy. Inaugurace tradičně zahrnovala ekumenickou inaugurační bohoslužbu v Národní katedrále ve Washingtonu DC a byla ve stejný den pro metropolitu Jonáše spojená s večerní bohoslužbou v návaznosti na každoroční Pochod pro život, který je vyjádřením snah amerických křesťanů o ochranu nenarozeného života. I když pravoslavné církve a jejich představitelé otevřeně vyjadřují nesouhlas s uvolněním potratové legislativy v USA s nástupem demokrata Baracka Obamy (demokraté většinou v duchu sekulárního humanizmu tvrdí, že žena sama má v této věci právo volby), mnozí vítají mírové úsilí nového prezidenta, které by mělo zastavit nesmyslné umírání a strádání civilistů ve válečných konfliktech rozpoutaných jeho předchůdcem J. W. Bushem. Mnozí američtí křesťané také oceňují Obamovo přijetí ekologických závazků a zákonů, které mají chránit životy a zdraví lidí a snahy nového prezidenta USA řešit nejkřiklavější dopady současné ekonomické krize s ohledem na nejchudší a střední vrstvu obyvatel. Metropolita Jonáš se ve Washingtonu setkal také s členy kongresu, kteří v otázce potratů kritizují novou legislativu a zúčastnil

se koncertu pod širým nebem "Ať svoboda zvoní" na památku zastřeleného pastora a bojovníka za lidská práva Dr. Martina Luthera Kinga.

USA



S urgentní výzvou k americkým pravoslavným křesťanům, o finanční pomoc prostřednictvím sbírky Mezinárodní pravoslavné křesťanské charity (IOCC) lidem v oblasti Gazy se obrací poselství metropolity Jonáše z 12. ledna: "Mnoho stovek mrtvých a zraněných civilistů v Gaze a v celé oblasti je svědectvím o tom, co je to vojenský a politický konflikt". Metropolita dále vyzývá izraelskou, palestinskou a další vlády v oblasti k ochraně civilistů a nastolení míru. Metropolita také připomíná morální odpovědnost USA: "Všem musí být jasné, že děláni věci tak, jak byly v této oblasti dělány dříve nepřinesou nové a nejlepší výsledky". IOCC vznikla v roce 1992 jako charitativní organizace při trvalé konferenci kanonických pravoslavných biskupů Ameriky (SCOBA). Doposud realizovala humanitární programy pomoci strádajícím v celkové hodnotě 275 mil. USD ve 33 zemích světa.

HELSINKY

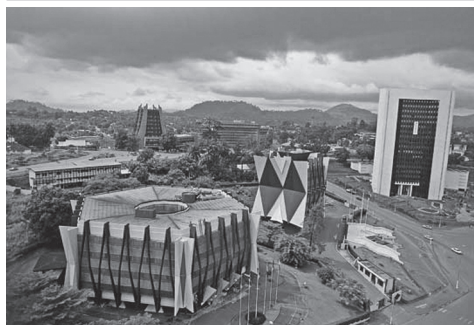
Mezinárodní společnost pro pravoslavnou církevní hudbu (ISOCM) rozšířila koncem února 2009 webové stránky (www.isocm.com). Komunikace prostřednictvím webu a internetu by měla napomáhat prohloubení



kontaktů mezi kantory, věřícími, soubory i hudebními vydavatelstvími, jež se věnují na nejrůznějších úrovních pravoslavné církevní hudbě. Dle o. Ivana Moodyho, který je předsedou ISOCM, chce společnost posilovat výměnou a zpřístupněním pravoslavné hudby různých národů jednotu pravoslavných křesťanů.

KYPR. V první polovině února byla dle agentury Reuters při policejní razii u překupníků se starožitnostmi v turecké části Kypru náhodně objevena více než 1500 let stará bible v Syrském jazyce. Jedná se o manuskript nesmírné ceny, který zřejmě velmi obohatí současné znalosti o prvotním křesťanství i bibliktiku.

YAOUNDÉ



Kamerunská metropolie Alexandrijského patriarchátu v Africe slaví letos 50-té výročí. Byla založena v roce 1959 jako Řecká pravoslavná metropolie Akkry a Západní Afriky. V současnosti tato metropolie zahrnuje země Kamerun, Čad, Středoafričskou republiku, Gabun, Rovnickou Guineu, ostrov Sv. Tomáše

a ostrov Princip. Střediskem metropolie je hlavní město Kamerunu Yaoundé a je vedená kamerunským metropolitou Řehořem. V polovině února navštívil Kamerunskou metropolii Jeho Blaženstvo Theodoros, papež a patriarcha alexandrijský a celé Afriky, aby se účastnil oslav založení metropolie a posvětil nový chrám Proměnění Páně ve městě Eling Esono. Patriarcha v průběhu bohoslužby oslovil zejména mládež, která chrám zcela zaplnila a zdůraznil, že mládež je budoucností Afriky .

AUSTRÁLIE



Nejhorší požáry v zaznamenané historii země postihly v důsledku extrémního sucha letos v únoru Austrálii. Vyžádaly si několik set obětí, desetitisíce obyvatel ztratily přístřeší. Do pomoci postiženým se zapojila Mezinárodní pravoslavná křesťanská charita (IOCC). Se slovy: „...apelujeme na všechny lidi dobré vůle, aby v rámci svých možností odpověděli na tuto tragédii a prokázali svoje milosrdenství a lásku“, se nejenom na pravoslavné věřící obrátil vладыka Irinej (Dobrievič), biskup Srbské pravoslavné církve pro Austrálii a Nový Zéland. Vladyka Irinej je také dlouholetým spolupracovníkem a přispěvatelem Mezinárodní pravoslavné křesťanské charity a působil v ní dlouho jako člen jejího výboru. Více informací a číslo účtu na pomoc Austrálii lze nalézt na www.iocc.org

MOSKVA

Bezprostředně po svém zvolení se moskevský patriarcha Kyril setkal s oficiální delegací činských představitelů vedenou komunistou Ye





Xiowenem, který působí jako hlavní čínský administrátor pro otázky víry a náboženství, a je znám svými ostrými výroky na adresu Vatikánu. Na rozsáhlém území Číny žije dle oficiálních údajů asi 15.000 pravoslavných věřících, pro které chtěl současný patriarcha ještě jako metropolita Kyril vymoci možnost vzdělávání vlastních kněží. Tyto snahy se však, stejně jako pokusy Ruské církve vyslat do Číny pravoslavné duchovní, zatím neseťkali s pochopením čínských úřadů. Pravoslaví není doposud v Číně uznané jako náboženství a pravoslavná církev není registrovanou organizací. V důsledku toho chybí duchovní na mnoha místech. Ruská pravoslavná církev začala působit misijně v Číně před 300 lety a první farnosti vznikaly na čínském severu pro tamní ruské komunity. Většina věřících je až doposud ruského anebo smíšeného původu. Důsledky čínské „kulturní revoluce“ znamenaly pro pravoslavnou církev i všechny ostatní křesťany v Číně krutou persekuci, ze které se církev neměla možnost dodnes vzpamatovat. I když v Rusku dnes studuje celkem 13 čínských seminaristů, kněží z Ruska smějí sloužit pouze na velké svátky a jenom v prostorách ruského velvyslanectví a několika konzulátů.

ALEXANDRIE, EGYPT.

Anglikánský arcibiskup z Canterbury Rowan Williams navštívil na začátku února 2009 Jeho Blaženost Theodora II., řeckého pravoslavného papeže a patriarchu alexandrijského a celé Afriky. Arcibiskupovi se na patriarchátu dostalo vřelého přijetí. Rozhovory mezi představiteli anglikánů a pravoslavných v Africe zahrnovaly řadu



globálních témat i pokračující krizi v Zimbabwe. Není bez zajímavosti, že velké episkopální církve v Africe, které jsou v jednotě s anglikánskou církví, většinou nepřijaly na svých místních sněmech četné novoty týkající se svěcení žen a další z pohledu pravoslavných poněkud liberální praktiky anglikánů zaváděné v nedávné době také v prostředí převážně bělošských episkopálních církví v USA, Kanadě a Austrálii.

DAR SAYEDAT AL JABAL, FETKA, LIBANON. Pokračující humanitární krize v Iráku byla důvodem svolání konference představitelů iráckých a v Iráku působících církví na konferenci do Libanonu. Konferenci svolala Světová rada církví (WCC) jako odpověď na masový exodus iráckých křesťanů do jiných částí světa. Dvanáct zástupců v Iráku působících církví referovalo o přetrvávajících problémech s bezpečností a zásobováním v důsledku americké okupace i předchozích ekonomických sankcí a následné radikalizaci části obyvatel a o skutečnosti, že křesťané jsou v důsledku stávajících podmínek nadále nuceni emigrovat z Iráku, i když se pokládají za „děti irácké země“ a touží po „mírovém soužití s muslimy na základě stejných občanských práv“. Zástupci v Iráku působících církví v závěru konference vyzvali věřící, aby ze země neutíkali, ale zasloužili se o mír a o národní smíření v době, která nastane po odchodu cizích armád. Západní církve byly účastníky setkání v Libanonu vyzvány, aby nepodporovaly přesídlovací programy, ale raději usilovaly o stabilizaci situace v této těžce zkoušené zemi. Účastníci také zdůraznili důležitost pokračování dialogu „mezi křesťany a jejich muslimskými bratry a sestrami“.

KNIHA O PRAVOSLAVNÝCH V ČESKOSLOVENSKU

Na pultech knihkupectví se objevilo druhé vydání monografie prof. P. Marka věnované dějinám pravoslavných na území Československa. Nutno však podotknout, že se nejedná o pouhý poopravený reprint dnes již rozebraného prvního vydání z roku 2004, nýbrž o rozšířenou a nově pojatou verzi. Zatímco původní varianta pojednávala o dějinách pravoslavných od vzniku ČSR po tragické zničení Gorazdovy církve v roce 1942, nová edice události dovádí až do roku 1953 – dotýká se tak i poválečné obnovy církevního života, změny jurisdikce a vyhlášení autokefality. Obsahuje také rozsáhlou kapitolu věnovanou církevnímu životu ruské emigrace v českých zemích v letech 1918–1938 z pera renomovaného ukrajinského církevního historika a pedagoga Kyjevské duchovní akademie V. Burehů. Rozsah vlastního výkladu je tak oproti předchozímu vydání přibližně dvojnásobný – nové kapitoly nahrazují v prvním vydání obsažených více než 100 stran přetištěných dokumentů k dějinám pravoslavi v ČSR.

Ačkoli záměrem P. Marka, jak je deklarováno v předmluvě k prvnímu vydání, nebylo napsat dějiny pravoslavné církve v uvedeném období, nýbrž sledovat „vývoj ortodoxního církevního proudu“ v souvislosti s katolickým modernismem (který je autorovou badatelskou doménou), publikace působí mnohem komplexnějším dojmem. Poté, co se krátce zastaví u zdrojů a vývoje českého a rusínského pravoslavi v posledním půlstoletí existence rakousko-uherské monarchie, uvádí čtenáře do vlastního děje – do bouřlivého kvasu dvacátých a třicátých let 20. století, kdy probíhal mnohdy nelehký zápas o podobu československého pravoslavi. Mise nižského biskupa Dositeje Vasiće, náboženská evoluce biskupa Gorazda Pavlíka, působení arcibiskupa Savvatije Vrabce a jejich vzájemné vztahy tvoří milníky

budování dnešní autokefální církve českých zemí a Slovenska. Náboženský život ruských porevoluční emigrantů sice stál tak trochu stranou tohoto vývoje, byl však neméně zajímavý. Burehův text představuje biskupa Sergije Koroljova, archimandritu Isaakije Vinogradova a další dnes již legendární pilíře úsilí ruských věřících o svou náboženskou identitu. Dějiny ruské emigrace u nás jsou tak doplněny o obrázek jejího náboženského života.

Pro lepší orientaci jsou v závěru knihy umístěny medailony nejvýznamnějších protagonistů dějin pravoslavi v našich zemích (arcibiskup Savvatij, biskup Dositej, biskup Gorazd, arcibiskup Sergij, archimandrita Andrej Kolomackij, arcibiskup Vitalij Maximenko, metropolita Jelevferij Voroncov). Díky svému rozsahu 50 stran nejen doplňují historické vyprávění o osobní rovinu, ale stávají se samostatnou informací. Autoři vykrešují každodenní problémy věřících, jejich starostí i okamžiky radosti, popisují budování chrámů, které se dnes již staly nedílnou součástí náboženského života naší země (Olšany, dílo archimandrity Kolomackého). Závažným faktorem na poli duchovních dějin však nebyly jen jednotlivé proudy pravoslavi, nýbrž i stát. Náboženská politika meziválečného Československa měla k dokonalosti daleko, avšak její omyly, vedené snahou o budování nového státu, ostře kontrastují s praktikami nastupujícího komunistického režimu. Paradoxně právě v této době na počátku 50. let dosahuje pravoslavná církev v Československu nejvyššího počtu věřících i autokefálního statusu.

Text knihy může vyvolávat mnohé otázky i zamyšlení nad složitou cestou pravoslavi našimi dějinami. Neradostné momenty z dějin církve však mohou být vyváženy vývojem posledních dvou desetiletí. Výklad autorů je vyrovnaný, ačkoli neskrývá hodnotící rovinu;



ta však není ideologická, důkazem čehož je i rozdílný názor autorů na některé otázky (např. na jurisdikční spor). Menší míra osobní angažovanosti snad mohla být volena v kapitole věnované vývoji církve po r. 1953; autor zde nejprve v poznámkách a poté i v samotném textu využívá k dokreslování situace církve konfidentských zpráv z archivu někdejšího Státního ústavu pro věci církevní (např. strany 432–433). Jedná se však o materiály zkeslené svým zaměřením, a z tohoto důvodu je jejich vypovídací hodnota přinejmenším sporná.

Text knihy se tak oproti původně deklarovaným cílům posunul směrem k vytvoření určité mozaiky pravoslavného života v Českých zemích a na Slovensku, a tím se stal pro pravoslavného čtenáře o poznání přitažlivější. Jako každá mozaika má i Markova a Burehova monografie svá bohatší i chudší místa, lze ji však dále doplňovat a zdokonalovat. Tak například dějiny českého pravoslaví jsou vedeny kontinuálně přes druhou světovou válku, kdežto pojednání o ruské farnosti končí v r. 1938. Ztrácí se tak ze zřetele vzájemné souvislosti obou pravoslavných center. Mnohé je také způsobeno náročným úkolem zahrnutí pravoslavné problematiky na poměrně rozsáhlém prostoru bývalého Československa s jeho odlišnými tradicemi a dějinami v rámci jedné práce.

Kniha je vybavena bohatým ilustrativním doprovodem, obsahujícím známé i vzácné dokumentární fotografie z archivů, faximilie dokumentů i titulních stran závažných publikací. Bohatá faktografická výbava a personálie osobností pravoslavného života zahrnují i některé současné představitele naší církve. Daní za vydání publikace v prestižním nakladatelství CDK je poněkud fádňěji než u prvního vydání pojatá obálka a brožovaná vazba (kompenzovaná příznivou cenou publikace).

Pozitivně je oproti prvnímu vydání třeba hodnotit také menší počet překlepů a chyb v prepisech jmen, zvláště ruských. Rozkolísanost přetrvávala u psaní jmen srbských (vy-



skytuje se dichotomie přípon příjmení -ič/-iíc) a v užívání terminologie – paralelně se užívá *(arci)biskup/(archi)episkop, sabor/sněm* apod. Tento fakt je však do značné míry dán nevyvážeností samotných pramenů, stejně jako úzu pravoslavné církve.

Práce o pravoslavných v Československu je hodnotným příspěvkem ke znalosti našich vlastních dějin, nehledě na to, že s některými vývody nemusí čtenář souhlasit. O jejím významu svědčí i recenze, které se krátce po vydání objevily na známých pravoslavných webových serverech (patriarchia.ru, bogoslov.ru, orthodoxy.org.ua). Kromě obecného přínosu práce pro zkoumání dějin pravoslaví tyto ohlasy zdůrazňují fakt zdařilé spolupráce českého katolického badatele a ukrajinského pravoslavného. Její výsledky hovoří samy za sebe.

DIÁKON HANUŠ NYKL

P. Marek – V. Bureha. Pravoslavní v Československu v letech 1918–1953.

Příspěvek k dějinám Pravoslavné církve v českých zemích, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi. Brno, CDK, 2008. 531 s. Doporučená cena 398 Kč.



PÉČE O BOŽÍ STVOŘENÍ DNES A ZÍTRA

V posledních několika měsících a týdnech snad neminul den, v jehož průběhu bychom se z novin, rádia či televize nedozvíдали, že perspektivy světové ekonomiky jsou na nejbližší období přinejlepším neradostné. Jako věc druhořadá je pak vnímána v českém prostředí problematika změny klimatu i celá řada dalších nechtěných výsledků lidské hospodářské aktivity, které dnes ohrožují na různých úrovních ekologickou rovnováhu a život Božích tvorů na Zemi, od nepatrných kytěk a korálů, přes nejrůznější ptáky a savce, až po samotnou korunu a pána tvorstva – člověka.

V dobách minulých vlastně vždy uplatňovaný a zažitý přístup nám velí se zejména v situaci ekonomické krize ochranou Božího stvoření – ochranou přírody – příliš nezabývat. Vždyť přednost má mít (a zajisté má) náš bližní – člověk, o jehož záchranu a důstojný život je třeba usilovat především.

Jenomže dnes, a to je skutečnost, o které politici neradi slyší, jakkoliv je lidské poznání omezené a podmíněné časem a kvalitou vstupních informací, již v vztazích v přírodě opravdu víme víc, než věděli naši předkové(!) A tudíž také neseme jako jednotlivci, národy a také jako lidstvo větší odpovědnost za nám svěřený svět, ve kterém je nám dáno z Boží milosti žít a který můžeme díky daru rozumu, který nám byl dán od Boha – Tvůrce a udržovatele všeho, lépe poznávat a chápat.

Jakkoliv by se jevilu takovéto poznání větší našich předků nepředstavitelné, víme dnes velmi mnoho o jemném a nesmírně vzácném předivě života na Zemi a pomalu si zvykáme také na představu Země jako součásti složitého planetárního systému a ohromné hvězdné galaxie...

Čím více dnes mysl věřícího člověka – je jedno, zda vědce či laika – proniká do podstaty hmoty a do hlubin vesmíru, tím více žasne nad dílem Božích rukou a moudrostí Stvořitele. Nad podivuhodnou různorodostí a provázanos-



tí všech Božích tvorů, dějů v povětří i planetárních a hvězdných cyklů v rozlehlém vesmíru. Je pro nás tak snadné při pohledu do mikroskopu či do hledáčku hvězdářského dalekohledu zcela zapomenout na každodenní starosti a na většinou pragmatické pohnutky našeho jednání. Z vrcholu hory, při pohledu na moře nebo u ohromného vodopádu se nejedna naše osobní starost či hoře jeví jako nepatrné a už ne tak důležité a zdrcující...

A přeci, z Písma svatého je zřejmé, že člověk – každý člověk – je pro Boha velmi důležitý a je povolán, aby vnímal krásu a velikost Božího díla a těšil se z něj.

“Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?

Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností.

Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš: všechen brav a skot a také polní zvířata a ptactvo nebeské a mořské ryby, i netvora, který se prohání po mořských stezkách.

Hospodine, Pane náš, Jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi!”

/Ž 8,4-10/

A nejenom to, člověk stvořený k obrazu Božímu a jako koruna tvorstva je navíc samotným Bohem povolán k tomu, aby s Kristem a skrze Krista došel plného důstojenství Božího dítěte – Božího synovství a ve společenství s ostatními dosáhl dokonalosti lidství, která se zjevila v Božím Synu. Co má naše současné poznání světa a naše vznešené povolání společného s jakousi “ekologií”?

Jako lidstvo dnes nepochybně nahlížíme do tajů života a do hlubin vesmíru, do samotné “Boží dílny”, chtělo by se říci, avšak za naším ohromným poznáním přírody a pochopením dějů v ní tragicky (a doufejme, že ne katastrofálně) kulhá naše poznání duchovních základů života a naše přijetí Boha i jeho etických a mravních principů, které jediné dokážou náš

život orientovat a vést k vyšším věcem a naplnění tak, abychom nebyli pro ostatní lidi i pro celé Boží stvoření příčinou pohoršení a zdrojem zkázy a smrti.

V rovině ekologické je pak zřejmé, že odmitání poznatků o tom, jak působí člověkem (a tudíž často i námi a kvůli nám) vypouštěné zplodiny, jedy a plyny na kvalitu vody, vzduchu a půdy i na životy celé řady živých organismů (ostatní lidi a nás samotné nevyjímaje), je jednoznačným uhybáním před odpovědností – odpovědností za poznatky, kterých se nám od Boha dostalo, a také popíráním elementárního požadavku nečinít jiným to, co sami nechceme.

Odpovědnost zde jakožto lidé s těmito věcmi obeznámení máme nejenom vůči svým bližním, ale také vůči Stvořiteli, který nám svět světil, abychom vše, co je v něm, poznávali, pojmenovali a moudře spravovali. Netřeba asi připomínat, že jakožto Bohem stvořené svobodné bytosti máme také odpovědnost sami za sebe a za spásu či ztracení své nesmrtelné duše.

Je téměř vždy troufalé a nafoukané, pokud se nějaký člověk domnívá, že ví, kde a jak skončí ta či jiná osoba ve věčnosti. Soud totiž patří jediné Bohu a (vezmeme-li v potaz také některé biblické texty), spravedlivým, kteří budou nakonec soudit svět...

Naše ekologické jednání či nejednání s ohledem na bližní a na Boží stvoření zde tudíž možná bude, ale možná nakonec vůbec nebude sehrávat důležitou roli – avšak zmínka o čemkoliv, co jsme učinili nebo neučinili a případně mohli učinit komukoliv z našich nepatrných bratří, jak o tom čteme v Evangelii sv. Matouše, 25. kapitole, by zřejmě pro nás měla být důvodem k nejvyšší pozornosti a opatrnosti.

A to i v situacích, kdy budeme v době ekonomické krize nadále slyšet o neomylné a „neviditelné ruce trhu” a o „opravdovém štěstí” jakožto výsledku ničím neomezené výroby a naší rok od roku se zvyšující spotřeby všeho, co spotřebovat, zkonsumovat a následně “někam” vyhodit lze.

ROMAN JURIGA



O MODLITBĚ

Kdysi jsem se zúčastnil jedné ekumenické konference v Bavorsku, která se věnovala duchovnosti v církvích. Na tomto setkání jeden ze západních teologů vyslovil pozoruhodnou myšlenku: „My, západní křesťané, o Bohu pouze hovoříme, avšak pravoslavní s ním rozmlouvají.“

Tato slova lze přiblížit takto: Ano, středobodem duchovního života východního křesťanství je modlitba. O ní sv. Jan Zlatoústý napsal: *Kdo by se nedivil veliké dobrotě, jakou prokázal Bůh nám ubohým lidem. Takovou ctí zahrnul smrtelníka, že ho pokládá za hodného, aby s Ním rozmlouval. Opravdu mluvíme s Bohem, kdykoliv se modlíme.*

Další pilíře pravoslavné duchovnosti jsou půst a skutky křesťanské dobročinnosti k bližním (viz Mt 17, 18-21, Mk 9,29). Jen modlitbou, postem a konáním dobrých skutků lze naplnit ta největší přikázání: milovat Hospodina celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí (Mt 22,37-39) a projevovat bratrskou a sesterskou lásku ke každému potřebnému člověku (srovnej Lk 6,31).

Modlitba v Církvi je pokračováním modlitby Izraele s tím, že křesťan se obrací k Bohu Otcí skrze Krista, Syna Božího, který je naším veleknězem a sjednává s ním s konečnou platností přístup k Otcí (Ef 2,18 a Žd 10,19). Duch Boží nás pak spojuje s Kristem natrvalo (srovnej Řím 8,15 a 8,26). Starozákonní patriarchové (praotcové) v čele s Mojžíšem, svatí proroci a králové se uchýlovali často k modlitbám k Bohu, a proto v knihách Starého zákona nalézáme tolik krásných modliteb a chvalozpěvů, jimž bezesporu vévodí 150 žalmů (tzv. žaltář), jakož autorem a z části sběratelem je svatý prorok a král David.

Nic však nevyjadřuje lépe důležitost mod-



litby v Bibli, než místo, které zaujímá v Ježíšově životě. Aniž by potřeboval Boží pomoc, Kristus se modlil často na hoře, sám, v odloučenosti (Mt 14,23 a Lk 9,18), zatímco „všichni ho hledali“. (Mk 1,37)

Ježíš jen výjimečně prosí od svého Otce



něco pro sebe, a to v souvislosti s blížícím se utrpením: „Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich: avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“ (viz Mt 26,36,39-44 Mk 14,32-42 Lk 22,39-46) Touto modlitbou Kristus nezvratně ukázal celému světu, že je skutečným pravým Bohem i pravým člověkem (Bohočlověkem), cítící bolest. (První křesťanská sekta Dockety učila, že Ježíš Kristus byl v lidském těle jen zdánlivě, přízračně a proto na kříži netrpěl.) Kristova modlitba úzce souvisí s jeho poselstvím spásy lidského rodu a měla být příkladem pro svaté apoštoly a potom i pro nás. Syn Boží přichází uprostřed prosícího lidstva, čímž je posilněna nejen naděje a víra člověka ve věčné Dobro, v Boha a Jeho lásku, ale věřícím se dostává i návod, jak se svým Stvořitelem mohou komunikovat: „Když se modlíte, říkejte: Otče náš...“ (Mt 6, 9-13 Lk 11,2-4 viz též Ezechiel 36,23).

Nelze věřit a svou víru obhajovat bez modlitby. „V modlitbě pokorně a uctivě předstupujeme před Boha a oslavujeme Jeho jméno, chválíme a velebíme jej, děkujeme mu za bohatství Jeho darů a prosíme za odpuštění i slitování. A nepřestáváme se přimlouvat za všechny lidi, blízké i vzdálené. Neboť teprve modlitba tvoří opravdové společenství věřících.“ „Netrapme se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujeme a předkládáme své žádosti Bohu (Fil 4,6).

Modlitba je první v řadě díkůčiněním (1Sol 5,17 nebo 1Tim 2,1). Během různých bohoslužeb Církve jako milující matka pozvedá ruce k Trojjedinému Bohu a modlí se za všechny a za všechno, přičemž od svých duchovních dětí očekává, že budou činit totéž. Hospodin si přeje, aby Jeho svaté jméno bylo vzýváno a opěvováno přednostně při společných bohoslužbách v chrámě (Žl 5,8 28,2-4, 48,10 Jer 7,10 Lk 24,53 Sk 5,12), ale i jednotlivě o samotě (Mt 6,6). Praktikující křesťan si je vědom, že po sv. Eucharistii (= děkování, díkůčinění) a dalších svatých tajinách (obřadech



v Církvi není lepší cesta k duchovnímu růstu v Kristu než **osobní modlitba**. Právě skrze ni nabízí všemohoucí Bůh koruně svého stvoření – člověku – sblížení mezi svou Osobou (v Trojici) a osobou lidskou, stvořenou podle Jeho obrazu (Gen 1,26-29) a podoby. Z tohoto sblížení a sjednocení s Bohem zejména ve sv. Eucharistii (při svaté liturgii) věřící prožívá nevšední duchovní radost, cítí se v bezpečí a vstupuje do dokonalé lásky Otce. Během celého liturgického dění v Církvi, (které je vlastně modlitební volání všech jejích členů k Bohu) **ne člověk působí na Boha, ale Bůh na člověka**. Při tomto Božím působení (Theosis = zbožštění) se člověk nestává Bohem, zůstává člověkem, avšak s otevřenou možností pro osobní zdokonalování skrze Krista, který nás vyzývá: „Buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec (Mt 5,48).

Modlitební rozhovor člověka s Bohem není monologem, protože za určitých okolností (např. při duševním ztišení, pozorování a rozjímání nad duchovními skutečnostmi) se modlícímu dostává i odpovědi. Pouze modlitby, v nichž se v Duchu a Pravdě upínáme k Bohu Otci i Synu i sv. Duchu, přese svaté Bohorodici, k andělským silám, k sv. Janu Křtiteli, sv. Kříži a všem svatým, otvírají naše duše k přijetí stálé Boží přízně, lásky a požehnání, které je životodárné (Žl 65,11 Gen 24,35 Job 1,10).

IGUMEN SÁVA

O MANŽELSTVÍ

část 1.

Láska a manželství jsou dvě různé oblasti. Křivky obou se protínají a je dobře, když se hustě protínají. Mohou ale existovat nezávisle na sobě.

V mytologických představách starožitných národů byly vždy láska a manželství představovány dvěma božstvy, která dokonce „často nebyla v dobrých vzájemných vztazích“.

Moudří všech dob přemýšleli o manželství, zkoumali jeho základy a pozadí, útočili na oprávněnost této instituce a také dokazovali její nezbytnost.

Evoluce manželského svazku patří k jednomu z nejdůležitějších a nejmohutnějších faktorů historického vývoje.

Počínaje Babylonem, polygamie u východních národů byla povolena, dívky byly prodávány na tržištích. U muslimů je mnohoženství stanoveno Koránem (4. hlava - „sura“). Ve starožitném Egyptě počet manželek byl omezen a ženy se těšily větší úctě. Mojžíšovy zákony dovolovaly mužům čtyři ženy, ze kterých dvě mohly být z otrokyň. Teprve po babylonském zajetí Judského království

(606-586 př.Kr.) se začíná u Židů polygamie odbourávat.

V starožitných Athénách ženy požívaly větší úcty, byly sice více závislé na mužích, ale v manželství se uznávala práva nejen muže, ale i ženy. U Římanů přesto, že se někteří císaři snažili zavést mnohoženství, zůstávala monogamie převažující formou manželského svazku. U starogermánských plemen mnohoženství bylo povoleno, ale neprovozováno se.

Manželství je obecné, ale skládá se z jednotlivých „případů“, z kterých každý je sám o sobě malou sluneční soustavou s vlastními modely kruhového oběhu.

Realita se v manželství odráží nekonečným množstvím barev a tónů. Některé základní tóny jsou pronikavější a stojí zato naslouchat melodii staré písně o vazbě lásky s náklonností, přátelstvím, s vzájemnou úctou a také i s životním strádáním.



Slovo manželství má zdánlivě jednoznačný smysl, ale ve skutečnosti má nesmírně velkou paletu barev a forem, a abychom zůstali při srovnání s hudbou - tónů, základních melodií, do kterých vstupují jako orchestr jiní členové rodiny a hlavně sólové hlasy dětí, o které se nám musí především jednat. Jsou to koncerty tu silně burácející, tu jemné, sladké a konejšivé nebo obehnané a vtíravé.

Manželství v moderních společnostech je v každém případě velmi se lišící pojem a je založeno na různých etických předpokladech. Různá povolání, prostředí, majetkové poměry, sňatky „z rozumu“, sňatky, jejichž základem je přechodné erotické nedospělé poblouznění, láska na první pohled a tzv. „věčná láska“, ale neschopná udržet sexuální přitažlivost ve stejné míře po celý život. Čtème sice slovo manželství, které obsahuje základní smysl, ale dramata se často rozvíjejí samospádem, neohraničeně a postoje aktérů se mohou postupně přesouvat na extrémní póly, kde není možné plnohodnotné vyladění názorů.

KŘEŠŤANSKÝ POHLED NA MANŽELSTVÍ

Od svého počátku křesťanství založené na učení Krista a apoštolů prohlásilo zásadu jednoženství. Ustanovení římské jurisdikce zůstávala ze začátku v platnosti, ale časem byla zaměněna církevními kánonickými pravidly, na východě od 7. století a na západě od doby přijetí křesťanství germánskými kmeny. Církev začlenila sňatek mezi sedm tajin na základě epištoly sv. Pavla k Efeským (5,32), ve které uzavření manželství je nazváno mystériem, tajinou.

S reformací v západních evropských státech se objevuje snaha o uvolnění sňatku od povinných církevních obřadů. Luther považoval sňatek za vnější civilní záležitost jako oděv, jídlo a bydlení a považoval, že sňatek má být podřízen světským úřadům. V Holandsku civilní sňatek byl zaveden v první polovině XVII. stol. Důvodem byly těžkosti při uzavírání sňatků osob různého vyznání. Za fran-

couzské revoluce civilní sňatky byly zavedeny i v katolické zemi, ve Francii. V roce 1870 byl civilní sňatek zaveden v Rakousko-Uhersku, aby se předcházelo jakýmkoliv církevním překážkám i pro ty, kteří nepatřili k žádnému vyznání.

Římskokatolická církev považuje sňatek za dokonáný teprve po tzv. konsumpci tj. po skutečné realizaci manželství. Nedojde-li k jeho uskutečnění, považuje sňatek za neplatný.

V našich časech odklon od náboženských svatebních obřadů a zesvětštění sňatků civilním aktem se vystupňoval. Přesto tento trend přesvědčivý, aby uvolnil sňatek od sankcí založených v Božskosti. Podíváme-li se kamkoliv v průběhu času na obyčej je tzv. „divokých“ a i civilizovaných národů, všude narazíme na zakotvení manželského svazku v náboženstvích. A i v tzv. ateistických společnostech nebylo možno oprostít akt uzavření manželství od pověr, magických praktik, hudby a jiných slavnostních úkonů připomínajících náboženský rituál a suplujících náboženství.

Pravosláví předkládá věrným bohatou paletu duchovního života. Nabízí mnišství a manželství, dvě podstatné cesty zdánlivě protichůdné, které se ale vzájemně doplňují.

Sv. Jan Zlatoušty říká: „*Mýlíš se a klameš sám sebe, když si myslíš, že laik má jiný cíl než mnich. Rozdil mezi nimi je jenom v tom, že jedni vstupují do manželského svazku, druzí zůstávají v celibátu, ve všem ostatním podléhají stejné odpovědnosti*“.

Pravosláví vystupňovalo akt uzavření manželského svazku do pojetí nedotknutelné tajiny.

V pocitu zakořenění manželství v náboženství je obsažen hluboký instinkt a ne pouze přechodný obyčej. Vyžaduje to opatrnost v činnosti jakýchkoliv světských nebo ateistických vysvětlujících závěrů. Konečně pozadí není přehledné a nedostaneme se k hloubce podstaty jakýmkoliv racionalistickým vysvětlováním.

pokračování příště

MUDR. JIŘÍ KARPOWICZ



PRAVOSLAVÍ V ZÁPADNÍ EVROPĚ, PERSPEKTIVY A SÁZKY DO BUDOUCNOSTI

Lydia Obolensky-D'Aloisio



Obracím se k vám velmi emotivně. Vaše meziparlamentní shromáždění by ještě před krátkým časem bylo nemyslitelné. Většina zemí, z nichž pocházíte, se v nedávné minulosti nacházela pod útlakem ateistických totalitních režimů, které netolerovaly, aby se uskutečnilo shromáždění, jako je to vaše. Pokud jde o vás, tak vy byste o něm nemohli ani snít.

Většinou jste členové/poslanci parlamentů východoevropských zemí, kde je pravoslaví ve společnosti většinovým náboženstvím. Chci mluvit o pravoslaví v západní Evropě, kde je naopak pravoslavná církev ve společnosti v menšině. Zjednodušeně jsou vaše země někdy označovány jako „pravoslavné země“, užívání tohoto termínu se rozhodně vyhýbám. Křesťanská víra, jak dobře víme, spočívá na osobním souhlasu – konverzi – každého věřícího člověka. Hovoří-li se o víře, hovoří se o vztahu mezi lidmi a Bohem. Země vytváří prostředí pro život svých občanů, ať věřících či nikoliv. V tomto prostředí

mohou být projevy víry svobodné, podporované nebo potlačované. Avšak země sama není osoba, může snad být země nazvána „věřící“? Může být země, která není a ani nemůže být osobou, nazvána „pravoslavnou“?

MENŠINOVÁ, NIKOLI VŠAK BEZVÝZNAMNÁ CÍRKEV

Pravoslavná církev je v západní Evropě menšinová, není však bezvýznamná, reprezentuje ji několik milionů lidí, kteří jsou rozptýleni ve všech západoevropských zemích. Shromáždíme-li pravoslavné věřící, kteří žijí v Německu, Francii, Spojeném království, Španělsku, Portugalsku, Itálii, Belgii, Nizozemí, Švédsku, Norsku atd., jedná se o významnou masu lidí, které hledíme do tváře. K seznamu zemí můžeme přidat částečně i Finskou pravoslavnou církev.

Když s vámi mluvím o západoevropských pravoslavných, chtěla bych se přesto zdržet



u termínu „západní“. Jedná se o dvojnásobný termín, kterému pravoslavní velmi často připisují pejorativní význam, který bývá obecně stavěn do protikladu k termínu „východní“. Slovem Západ lze označovat augustinianismus nebo určitou formu scholastického racionalismu. „Západ“ je taky zeměpisná oblast. „Západ“ může být synonymem pro současnou postmodernu, která odvrhne „tradiční hodnoty“. Konečně ve 20. století byl termín „Západ“ po desetiletí používán pro země, které v protikladu k východoevropským zemím nepoznaly sovětskou nadvládu.

Rozdělovat Evropu na „východokřesťanskou“ a „západokřesťanskou“ působí zastarale a nevhodně. Středověké teologické debaty, které proti sobě stavěly „Východ“ a „Západ“, působí jako vzdálené. Pouze odborníci na středověké dějiny a filozofii je mohou používat jako přesné.

Pokud jde o zeměpisný Západ, rozdíly mezi Východem a Západem v pojmech týkajících se kultury, vývoje, způsobu života působí ve světovém měřítku rozdílu směšně, což je v globalizovaném světě všem patrné.

Pokud jde o postmodernu, tak to je v evropských zemích velmi rozšířená realita. Západní Evropa prožívá postmoderní a postkřesťanské období, což je ale případ také východoevropských zemí. Pokud jde o východoevropské země, tak nástrahy posttotalitního období přicházejí a přidávají se k výzvám postmoderny. Jestliže i nadále přežívá antagonismus mezi pojmy Východ/Západ, nejedná se spíš o dědictví dějin 20. století?

Dnes žije nejvíce pravoslavných v postkomunistických společnostech. Zdá se, že tento velký počet pravoslavných považuje Západ za antagonistický nebo negativní celek. Nejedná se v tomto případě o směs dvou pojmů, které odděluje několik století dějin a myšlení? Druhotný a silně pejorativní význam pojmu Západ, o němž mluvím, je bezpochyby dědictví komunistického Východu, který zajiště neměl větší ideologického protivníka než demokratický Západ. Pravoslavní žijící na Západě, kteří jsou opravdovými pravoslavnými, silně zakořeněnými ve své víře, se cítí velmi špatně, když se v pravoslavných kruzích jednoduše zavrhuje pojem „západní“ jako proti-

klad k pojmu „pravoslavný“ a z pojmu „pravoslavný Východ“ se vytváří protikladný výraz. Je-li Západ chápán jako oblast, která nepoznala jeho ateistického státu, potom se Západ stává méně protikladný k samotné ideji pravoslaví. Toto chápání pojmu Západ by tak umožnilo chápat, že mnoho jízlivých poznámek vůči Západu ze strany pravoslavných jsou výrazy ideologického dědictví z předchozího období.

Zde končím svou odbočku, abych se vrátila k výchozímu bodu svého projevu. Pravoslavných není v západní Evropě mnoho, ale žijí v zemích, jež hrají v mezinárodním společenství významnou roli, a pravoslavní křesťané jsou často významnými občany, poslanci a politickými činiteli těchto zemí. Část pravoslavných přišla v různých vlnách politických či ekonomických imigrantů a je opravdu součástí zemí, kde žije více než sto let. Další část pravoslavných tvoří rodilí obyvatelé, kteří se rozhodli vstoupit do pravoslavné církve. Nově přichozí, většinou ekonomičtí imigranti, kteří masově přicházejí do západoevropských zemí, jsou rovněž povoláni k tomu, aby se stali občany svých nových vlastí, a oni sami nesní o ničem jiném než o sociální a ekonomické integraci, kterou přišli hledat na Západ.

Mluvím o procesu integrace, abych zdůraznila fakt, že títo pravoslavní křesťané mají pro západní Evropu jistý význam. Mezi nimi, spíše mezi těmi, kteří žijí na Západě již po několika generacích, je mnoho těch, kteří se stali členy místních západoevropských elit. Pravoslavní, které zde již dávno zakořenilo, je tedy v západní Evropě přítomno a hraje zde roli.

ASIMILACE A DIALOG

Pravoslavní, kteří přicházejí na Západ, aby zde zůstali, se pokojně zúčastňují dialogů ve společnosti, přispívají k vytváření zákonů své země, volí své vládní představitele. Bez obav přijali pozitivní hodnoty Deklarace práv člověka, aniž by se těchto hodnot báli, ani je nezatracojí coby ďábelské, ale ani si je neidealizují, protože i tyto hodnoty mají své meze. Pravoslavní si zvykli zodpovědně a s respektem používat své individuální svobody. Naučili se, stejně jako západní

společnosti, jejichž jsou součástí, zřít se definitivně identifikačního reflexu podle barvy pleti, ve velké většině zahrnují takové reakce jako rasismus, antisemitismus, ale rovněž etický (nebo morální) manicheismus a nacionalismus. Naučili se ctít rozdílnost, multikulturnost a toleranci jako základní zásady života společnosti.

Přijetí místní kultury umožňuje pravoslavným na Západě účastnit se plodného dialogu s občanskými společnostmi, v nichž žijí. V těchto společnostech, které se v praktické sociologii zřekly náboženství a které se naučily opustit ideu národního státu, každou národní a náboženskou ideologii, západoevropští pravoslavní svědčí o tom, že je možné být pravoslavní bez toho, aniž by byli zastupiteli státu, a že pravoslaví je osobní náboženství, víra svobodně prožívaná nezávisle na příslušnosti k národu a věrnosti státu.

V těchto společnostech, kde jsou katolíci a protestanti současně velmi početní a velmi vstřícní vůči cizincům, se menšiny nacházejí v obzvlášť dobrém postavení, aby vedly dialog běžným i institucionálním způsobem, konstruktivní dialog směřující k jednotě s křesťanskými vyznáními, které dobře znají, protože spolu každý den žijí.

Více než to se podařilo nabídnout okolnímu světu jednotnou podobu pravoslaví. Pravoslavní pocházející z různých kultur, tradic, patriarchátů nebo autokefálních církví se stále častěji organizují ve všepravoslavných strukturách (např. v Belgii, Francii, Německu...). V důsledku absence oficiálních struktur se pod záštitou svých biskupů organizují jako laici v hnutích, která mají různé cíle (teologické vzdělání, katecheze, hnutí za mír, misie, sociální činnost atd.).

„VÁLKA JURISDIKČÍ“

Pozitivní svědectví o pravoslaví na Západě bylo budováno po desítky let, v poslední době je však zpochybňováno. V posledních patnácti letech je proces zakořeňování pravoslaví na Západě ohrožen několika způsoby. Pro nikoho není tajemstvím, že jednota pravoslaví se

v dnešní době potýká s velkými problémy. Do poloviny 90. let 20. století existoval proces, který vedl k uspořádání sněmu. Tento proces se však zastavil. Ve všech koutech světa lze objevit mezi pravoslavnými hádky a spory. S určitou nadsázkou lze říct, že jsme svědky války mezi církevními jurisdikcemi.

Tato žalostná situace se odráží zvláště pronikavým způsobem v západní Evropě, kde se nacházejí pravoslavní ze všech církevních jurisdikcí. Hádají-li se dva patriarcháty, důsledky této hádky jsou patrné v jejich kancelářích, přičemž pravoslavné věřící relativně málo informují. Ale představte si, že v západní Evropě se takový konflikt neomezuje jen na kanceláře, pokračuje na farnosti a způsobuje bolestné rozdělení mezi věřícími. Jak se zdá, v poslední době se příčiny rozdělení množí.

Místní církevní obce v západní Evropě nesou za toto rozdělení určitou část zodpovědnosti, protože nedospěli k tomu, aby zavrhli a překonali toto rozdělení. Kolikrát více jsou však za těmito rozděleními (přímo či nepřímo) synody patriarchátů nebo autokefálních církví, které řídí tisíce kilometrů vzdálené farnosti v západní Evropě. Máme dojem, jako by církevní hierarchie podněcovaly věřící, kteří se nacházejí v tzv. diaspoře, aby považovali pravoslavnou církev především za kulturní podnik, folklórní muzeum, konzervatoř zvyků a národních jazyků. Vypadá to, že církevní hierarchie považují západní Evropu za cvičiště svých ambicí. Děje se tak za podpory a někdy i na popud států, kde je pravoslaví většinovým náboženstvím. Tyto státy mají tendenci udělat si z pravoslaví národní ideologii, argument své zahraniční politiky.

„ŠKODLIVÝ OBRAZ PRO SVĚDECTVÍ O NÁS“

Pravoslaví hodně ztrácí na to, aby mohlo vydat křesťanské svědectví. Za prvé je to proto, že škodlivý obraz v křesťanském svědectví vzdaluje západoevropské pravoslavné jejich církví, v níž se již nevyznají. Za druhé je to proto, že špatný obraz v křesťanském svědec-





tví představuje západním společnostem, jež jsou obecně nedůvěřivé či skeptické, obraz pravoslaví, které je využíváno pro politické cíle. Nadále trvající nejednota nakonec diskredituje pravoslavnou církev a škodí jejímu svědectví. Pravoslaví by mohlo být z pozice vážené uvažující náboženské menšiny otevřeně hodnotám společnosti, v níž působí, nepominutelným mluvčím rovněž v ekumenickém dialogu, stejně jako v dialogu mezi náboženstvími a občanskou společností. Ba co víc, pravoslaví by mohlo zcela přirozeně fungovat jako mimořádně účinný most mezi západní Evropou a zeměmi, kde je pravoslaví většinou náboženstvím.

Bohužel pravoslaví na Západě příliš často skýtá obraz uzavřeného cizineckého klubu, který je málo zajímavý pro společnost, v níž existuje; který je nedůvěřivý vůči určitým základním hodnotám západních společností a který má primárně zájem o to, aby v něm dominoval národ ze země, odkud pochází. Tento obraz není jen škodlivý pro svědectví o nás jako o křesťanech, ale nelypává správně o tom, co je to pravoslaví.

Ve většině zemí, kde je pravoslaví náboženstvím většiny společnosti, se církev plně rozvíjí a ohromně obnovuje, ujímá se všech sociálních

služeb, které na sebe nemůže vzít stát. Dynamická a odpovědná církev se snaží svědčit ve společnosti o celém bohatství své teologie. V zahraničí (= в зарубежии, tj. na Západě, jak se to jinými slovy říká mezi pravoslavnými) je pravoslaví, jinak vzor hloubky a svobody, na nejlepší cestě stát se modelem křesťanského tmářství. Spíš než aby obrátila svět, spíš než aby posvětila reakci na výzvy světa, spíš než aby dala smysl životu všech, kteří s ní žijí, je pravoslavná církev v nebezpečí, že ztratí v nepotřebných bojích svou životní sílu. Její svědectví slábně.

Všechno to se snad dá z velké části přičíst řadě nedorozumění, které nemohou přetrvat. Pokud jde o pravoslavné na Západě, jedná se bezpochyby o to, aby byli trpěliví, protože čas a dějiny běží bez přestání. V situaci, kdy jsou v současnosti pravoslavní křesťané nevratně usazeni na Západě, je překonání roztržek a rozkvět místní pravoslavné církve jen otázkou času a někdy také nepředvídatelných a spasitelných obtíží.

Z FRANCOUZŠTINY PŘELOŽIL

MIROSLAV KUDLA

Článek vyšel ve francouzském pravoslavném měsíčníku SOP (Service Orthodoxe de Presse) v říjnu roku 2005.

MATKA MARIE SKOBCOVOVÁ (1891–1945)

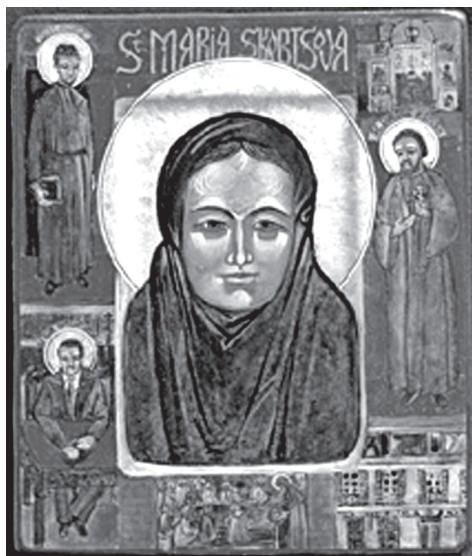
Svatá novomučednice matka Marie svým životem doslova bourala mnohé mýty a předsudky.

Vyprázdněnou orthodoxii stavěla do protikladu ke skutečným činům lásky a k milosrdenství, které se projevuje v bezprostředním vztahu „tady a teď“.

„Můj cit pro všechny je mateřský“, píše matka Marie. Pro všechny: marseillské dokaře, dělníky v pyrenejských rudných dolech, blázny, narkomany i alkoholiky, které chodila po nocích utěšovat do jejich doupat nebo je vodila k sobě, aby je konejšila jako děti. Všechny: pronásledované Židy, označené žlutou hvězdou i pro své společníce v Ravensbrücku. Jak bezobsažným se jí, tváří v tvář tolikerému smutku, zdál často zdůrazňovaný protiklad mezi láskou k bližnímu a láskou k vzdálenému, mezi konkrétním milosrdenstvím – setkáním dvou osob - a metodicky organizovanou společenskou aktivitou.

Pro Matku Marii by neměly stát proti sobě, ale měly by se sčítat a násobit. Láska se nedělí. Ona, která chtěla milovat každého jako svého syna, dovedla i účinně organizovat, ať už pravoslavné dílo s jeho útluky a sítí přátel, nenásilný odboj a duchovní odpor za okupace nebo dokonce ještě v táborech otroctví a smrti její skromné studijní kroužky, kde se vězenkyně, jak znovu objevovaly volné myšlení a krásu, cítily navýsost svobodně.

Matka Marie má své místo ve velké pravoslavné tradici – místo lásky k bližnímu, prožívané a protrpěné až k bláznovství. Až k bláznovství v Kristu. Je známo, že hybnou silou organizované tradice pravoslavného mnišství je osamělá kontemplace, která člověka strauje při naplňování prvního přikázání – lásky k Bohu – aby se tak stal jakýmsi sloupem přímluv spojujícím nebe a zemi a samotná jeho



existence byla pro společnost a vesmír skrytým požehnáním, někdy projevovaným v charismatické službě duchovního otce, zvaného *starec*.

V životech otců pouště často vidíme samotného Krista jak posílá největší askety, aby se poučili u nějakého dělníka, matky nebo zloděje, kteří, žijíce jako lidé mezi lidmi, dokázali – byť třeba jedinkrát v životě – skutečně milovat svého bližního. Pokora, svoboda, bláznivá bezprostřednost lásky a odmítnutí farizeismu – to je „bláznovství v Kristu“, které v Rusku 16. století často získávalo prorocký rozměr, když se nebránilo náhlým zásahům do politického a společenského života...

Právě do této tradice se vědomě situuje Mat-



ka Marie, jak ukazují životy svatých, které si vybrala k sepsání. Před sv. Janem Kasianem, který se zbožně přivřenýma očima spěchá na své setkání s Pánem, dávala spolu s ruským lidem přednost sv. Mikulášovi, který podle legendy pomáhal jednomu vesničanovi vyprostit vůz, riskuje přitom, že propásne své setkání s Bohem. Neboť Bůh byl ve sprežení. Matka Marie také ráda vyprávěla příběh Serapiona, jednoho dávného Egyptského mnicha, který neváhal prodat svůj jediný majetek – knihu Evangelia, aby vykoupil člověka uvězněného pro dluhy.

Prorocký je osud Matky Marie také svým tajemným vztahem mezi Církví a židovským lidem. Pro Matku Marii v sobě skutečnost, že křesťané dobrovolně přijímali utrpení a smrt pro Židy a s Židy, skrývala eschatologický moment, kdy Starý Izrael rozpozná svého Mesiáše v Ukřižovaném. Když byl Dimitrij Klepinine, spolumužebník Matky Marie vyslýchán německou policií kvůli pomoci, kterou poskytoval Židům, odpověděl jim mírně, ukazuje přitom kříž, který nosil na sutaně: „A tohohle Žida znáte?“

„Křesťané se postavili mezi Krista a Židy, kterým tak zakrývají pravou podobu Spasitele“, napsal o několik let dříve jeden z přátel a učitelů Matky Marie, filosof Nikolaj Berdajev. Matka Marie a její přátelé byli z těch křesťanů, kteří začali v čase velkého masakru svou nezištnou láskou vyjevovat Židům pravou tvář Ježíše.

Život a smrt Matky Marie jsou také prorocké pro nás, pravoslavně na Západě, pro tolik mladých lidí, kteří touží po lásce a riziku, ale už nevědí, kde najít Boha. Bůh je ve středu, uprostřed bytostí a věcí, v samotném objemu hmoty, ve sdíleném utrpení a tvoření, říká nám Matka Marie, kterou pro konečnou platnost druhého přikázání příznačně probudil Thákur, v roce 1915. Církve není ničím jiným než světem na cestě ke zbožštění; v Církvi už svět není hrobem, ale dělohou.

Tato přeměna světa vyžaduje rozjímání –



ale tvůrčí rozjímání, lásku – ale činnou lásku, osobní, nejdrásavější soucítí a nové vynalezení života; protože nejde jen o to, dát lidem chléb, ale i krásu, riziko a svátek.

Nezapomínejme, že Matka Marie uměla vytvářet ta výsadní místa, která jsou plná proudícího života. Vyzdobila je ikonami a tapisériemi. **Neustále psala: básně, ale i opravdová „mysteria“, která stále čekají na uveřejnění.**

O.C.

ZMĚNY V MICHALOVSKÉ EPARCHII

Na základě souhlasu Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensko rozhodlo vedení michalovské eparchie o rozšíření svého názvu na „michalovsko-košická eparchie“. Košice jsou metropolí Východního Slovenska a žije tu stále více pravoslavných křesťanů. V Košicích se dostavuje též nový katedrální chrám. Proto je přirozené, že jeho jméno vešlo do názvu druhé samostatné pravoslavné eparchie na Slovensku, která si připomíná nadcházející šedesáté výročí svého založení.

V souvislosti s ustanovením nového názvu eparchie, nyní michalovsko-košické, udělil metropolita Kryštof jejím nejvyššímu představiteli vladykovi Juraji titul arcibiskupa. Novému názvu eparchie i nově jmenovanému michalovsko-košickému arcibiskupovi Jurajovi, zazpívali duchovní i věřící poprvé „axio“ při archijerejské liturgii v chrámu

Narození přesvaté Bohorodice v sobotu dne 21. února tohoto roku v Zemplínské Široké. Tato bohoslužba se konala u příležitosti světového dne pravoslavné mládeže na Slovensku, který uspořádala místní církevní obec.

MLÁDEŽ V JESENICKÉ FARNOSTI

Ve dnech 19. - 22. února 2009 pobývala pravoslavná mládež z Čech a Moravy v jesenické farnosti, kde je duchovním správcem otec Josef Kratochvíla. Mladí lidé se společně modlili, četli písmo svaté, přistoupili ke svatě zpovědi a svatě eucharistii. Mimo duchovní náplň měli možnost lépe poznat krásy zimní horské přírody. Naši mladí věřící se tak duchovně a tělesně posílili, prohloubili své vzájemné přátelství a po svém návratu do svých domovů budou jistě pro své okolí vzorem dobrých pravoslavných křesťanů.

Setkání se zúčastnil také metropolita Kryštof a arciděkan ing. Dušan Vasil Švabeník.

METROPOLITA KRYŠTOF V CHICAGU

V neděli celného a farizeje 8. února 2009 sloužil Jeho Blaženost vladyka metropolita Kryštof archijerejskou sv. liturgii v katedrále Záštity (Pokrovu) přesvaté Bohorodice v Chicagu (USA). Na tento den též připadl svátek svatých ruských novomučedníků a vyznavačů, který Moskevský patriarchát ustanovil v roce 2000.

Vladyku metropolitu do Chicaga osobně pozval biskup Ruské zahraniční pravoslavné církve, jenž loni dvakrát navštívil naši církev a jednal o znovuotevření monastýru sv. Jova Počájevského v Ľadomírové, kde se narodil a své mládí prožil metropolita Lavr, zesnulý prvosvětitel Ruské zahraniční pravoslavné církve. Biskup Petr nese jméno novomučedníka Petra, metropolity krutického, jehož svátek letos připadl právě na neděli 8. února. Metropolita Kryštof po sv. liturgii popřál biskupu Petrovi ke dni jeho nebeského ochránce Boží požehnání v pastýřském díle a daroval mu kříšťálovou mísu na svěcenou vodu.

Téhož dne odpoledne vladyka metropoliti-



ta přednášel o dějinách a současném životě naší pravoslavné církve v sále duchovního střediska při katedrále. Mezi více než dvěma sty posluchačů byl kromě biskupa Petra také arcibiskup Alipij, jeden z významných ikonopisců Ruské zahraniční pravoslavné církve, a srbský vladyka Longin, biskup novogračnický.

Během svého pobytu v Chicagu se Jeho Blaženost ještě setkal s řeckými hierarchy Jakobosem a Dimitriosem a také rumunským

biskupem Nikolajem a prohlédl si rumunské duchovní centrum sv. Konstantina a Heleny.

Návštěva metropolitů Kryštofa v Chicagu posílila naše dobré vztahy s Ruskou zahraniční pravoslavnou církví, která po léta neúnavně bojovala proti sovětskému ateismu. Za první Československé republiky sehrála významnou roli při obnově pravoslavy zvláště na východním Slovensku. V současné době přislíbila pomoc při znovuoobnovení monastýru sv. Jova Počájevského v Ladomírově.

ZE ZASEDÁNÍ METROPOLITNÍ RADY

Metropolitní rada Pravoslavné církve v českých zemích zasedala 10. března 2009 ve své budově v Praze 1, V Jámě 6. Zasedání zahájil metropolita Kryštof postní pobožností v kapli Všech svatých. Po jejím ukončení, pogratuloval otcí kancléři prot. Josefu Hauzarovi k padesátinám a se všemi přítomnými členy MR mu zazpíval „mnohá léta“. Jedním z bodů zasedání MR bylo vystoupení předsedy parlamentní komise zabývající se novým církevním zákonem, Jana Kasala, místopředsedy poslancecké sněmovny ČR. Jan Kasal podrobně informoval členy MR

o práci zmíněné komise a vyjádřil naději, že bude-li to vůle poslanců, má připravovaný zákon naději na schválení. V diskusi měli možnost se všichni zúčastnění blíže seznámit s církevní problematikou v ČR. Řeč byla i o valorizaci velmi nízkých platů duchovních.

Dále se MR zabývala kromě schválení rozpočtu a běžné agendy také otázkami detašovaného pracoviště PBF UP v Olomouci a problematikou získání vhodné budovy pro rezidenci metropolitní rady a úřad pražské eparchie.

ZÁSTUPCE PARLAMENTU ŘECKÉ REPUBLIKY NAVŠTÍVIL METROPOLITU KRYŠTOFA

V doprovodu řeckého velvyslance Konstantinose Kokosise navštívil zástupce parlamentu Řecké republiky Maximos Charakopoulos dne 10. března 2009 metropolitu Kryštofa. Maximos Charakopoulos tlumočil vladykovi Kryštofovi osobní pozdravy předsedy parlamentu Řecké republiky a ujistil ho, že řecká politická reprezentace si vysoce cení jeho osobu a nezapomíná na autokefální církev v českých zemích a na Slovensku, jako na dílo svatých soluňských věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Metropolita Kryštof poděkoval panu Maximosi Charakopoulosi a požádal jej, aby tlumočil řeckému parlamentu poděkování za to, že na nás nezapomíná a má k nám, pravoslavným v České a Slovenské republice vřelé vztahy.



ŘEČ ARCHIMANDRITY JÁCHYMA (HRDÉHO)

U příležitosti jeho jmenování na biskupa pronesená v předvečer biskupského svěcení.

Vaše Blaženstvo, arcibiskupe pražský, metropolitě českých zemí a Slovenska, vладыko Kryštofe, Vaše Vysokopřeosvícenosti, arcibiskupe olomoucko-brněnský, vладыko Simeone, nejdůstojnější archijerejové, členové Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, Vaše Vysokopřeosvícenosti, metropolitě Michaila, Vaše Vysokopřeosvícenosti, arcibiskupe Theofane, ctihodní duchovní otcové, milovaní bratři a sestry.

Stojím nyní před Vámi s pocitem rozpačitosti ze sebe sama, s vědomím, že přijímám služebnost, která od člověka vyžaduje vysoké duchovní i duševní kvality, ty však v sobě nenalézám. Jsem si vědom i toho, že služebnost biskupská si žádá osobní sebezapření a poslušnou odevzdanost do vůle Boží.

S úctou a vděčností společně vzhlízíme ke světcům, kteří tyto kvality v sobě měli, na Moravě letos obzvláště ke dvěma svatým otčům, připomínáme si jubilejní výročí zesnutí svatého Cyrila, apoštola Slovanů a organizátora církve velkomoravské a narození svatého mučedníka biskupa Gorazda, obnovitele cyrilometodějské pravoslavné víry v naší vlasti. Pouze církev pravoslavná ctila



vždy a bez přerušení svatě Cyrila a Metoděje, stále se k nim hlásila jako k velkým učitelům a apoštolům Slovanů, konala ve výroční dny jejich smrti bohoslužby i v dobách, kdy mnozí usilovali o zahlazení jakýchkoliv vzpomínek na ně, vydávala jejich životopisy, zachovala nám jejich církevní dílo. Země moravská se svou historií a s četnými poutními místy je pro nás sama o sobě svědectvím našich národních duchovních kořenů.

Z velké Boží milosti jsem i já mohl poznat a přijmout víru našich předků, víru apoštolskou, obecnou, pravoslavnou, stalo se tak právě v tento den

METROPOLITA KRYŠTOF V JERUZALÉMĚ

Metropolita Kryštof navštívil ve dnech 12. - 16. března 2009 Jeruzalém, kde pracoval v knihovně v institutu TANTUR pro teologická studia. Setkal se zde s jeho dlouholetým emeritním rektorem Tomášem Stránským, rodákem ze Železného Brodu. V rámci vědeckého programu institutu, na němž se podílí také zástupci jeruzalémského patriarchátu a Ruské pravoslavné mise ve Svaté Zemi, přednášel vладыka Kryštof o „**Dějích a současném životě Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku**“. Přednášky se zúčastnil také igumen Feofan, duchovní Ruské pravoslavné mise.

Během pobytu v Jeruzalémě vладыka

Kryštof navštívil patriarchu Teofila III. a hovořil s ním především o vážných problémech týkajících se palestinských křesťanů v oblasti Gázy, kterým pravoslavný patriarchát poskytuje významnou materiální a duchovní pomoc. Patriarcha Teofil III. též pozval metropolitu Kryštofa k návštěvě Jordánska, kde žije velký počet pravoslavných křesťanů. Tato návštěva by se měla uskutečnit během příštího roku.

V noci ze soboty na neděli, tj. ze 14. na 15. března 2009 vладыka metropolita Kryštof sloužil svatou archijerejskou liturgií u Božího hrobu spolu s několika desítkami duchovních místního patriarchátu i patriarchátu ruského a rumunského.



presně před 16-ti lety zde v olomoucké katedrále. Když jsem o několik let později jako jeromonach opouštěl Trojicko-Sergijevskou lávru, ve které jsem přijal mnišství a strávil sedm let, uvědomoval jsem si, jakou další milost jsem od Hospodina dostal. Tak dlouhou dobu jsem mohl sdílet společné obydlí se starci a ctihodnými monachy, mohl jsem pozorovat, jak se chovají v různých situacích, jak jednají s lidmi, jaký mají světonázor, jak se zbožně modlí a vykonávají bohoslužby. Avšak zároveň jsem měl pocit, a mám ho dodnes, že jsem se od nich ničemu nenaučil, a že jsem se, jako člověk, vnitřně nezlepšil. Na Shromáždění naší eparchie jsem se s těmito pocity podřídil vůli většiny a nyní s nimi stojím i před Vámi. Útěchou je mi víra v to, že naši Církev, naši eparchii, každou moravskou farnost a každého z nás vede ke spáse Sám Pán Ježíš Kristus. Útěchou je mi to, že budu veden zkušeným pastýřem, vladykou Simeonem, jemuž mám být pomocníkem při jeho práci. A v neposlední řadě je mi útěchou i vědomí, že na Moravě

je mnoho otců, bratří a sester odevzdaných práci na nivě Boží. Znáám je jako lidi, kteří mají ve svých životech na prvním místě lásku k Bohu a k Matce Církvi, a jsou pro tyto hodnoty ochotni odevzdat všechny své schopnosti a síly. Naším společným úkolem je vést sami sebe i naše bližní ke spáse, ke Kristu, poznávat svatou pravoslavnou Tradici a upevňovat ji a chránit jak ve svých myslích a srdcích, tak i na našich farnostech.

Nejdůstojnější vladykové, ctihodní otcové, drazí v Kristu bratři a sestry, prosím Vás všechny o Vaše modlitby, abych společně s Vámi bude reptání a pokorně nesl Kříž, který na mě bude naložen na naší společné cestě do Božího Království. K tomu necht' mi napomáhá Bůh.

ARCHIMANDRITA JÁCHYM HRDÝ

V katedrálním chrámu svatého Gorazda v Olomouci v předvečer archijerejské chirotonie dne 13. února 2009

Zemřel Karel Riedl

Dne 28. února si Pán k sobě povolal svého služebníka Karla Riedla. Tento věrný člen církevní obce v Litoměřicích se narodil 28. března 1926 v Podsedlicích u Lovosic. Celý život usilovně pracoval (nejdéle jako řidič v podniku Mrazírny), nehledě na následky těžkého zranění kyčelního kloubu, které utrpěl v mládí. V roce 1951 se oženil s Marií Solárovou, s níž prožil více než půlstoletí šťastného života. Byla to právě jeho celoživotní družka, která jej přivedla k pravoslavné víře. Vychováli spolu v nelehkých dobách dvě děti, Karla a Alenu.

Nemalou část svého života zasvětil Karel Riedl církvi. Dlouhá léta byl předsedou



rady církevní obce, z velké části zodpovídal za generální rekonstrukci chrámu sv. Václava, probíhající v letech 1993 – 1994, dlouhou dobu vedl zpěv při bohoslužbách. V dobách, kdy se v Litoměřicích sloužilo jen jednou za měsíc, spolu se ženou vždy vzorně připravoval chrám k důstojnému konání bohoslužby. I ve vysokém věku byl ochotným rádcem a po-

mocníkem při správě a chodu církevní obce. Církev jeho úsilí po právu ocenila; postupně mu byly uděleny všechny tři stupně řádu svatých Cyrila a Metoděje. Nejvyšší stupeň mu byl udělen u příležitosti jeho osmdesátých narozenin před třemi lety při chrámovém svátku.

Vzpomínáme na Karla Riedla jako na zbožného věřícího, který se svou ženou často přistupoval ke zpovědi a přijímání. Jeho odchodem utrpěla litoměřická církevní obec i rodina velkou ztrátu, kterou utěšuje jen víra a naděje ve vzkříšení. Pohřební obřady se konaly 6. března. Prosíme všechny zbožné křesťany, aby se modlili za spásu našeho drahého bratra Karla.

ARCHIMANDRITA MAREK KRUPICA, DIÁKON HANUŠ NYKL

PRÉMIE FONDU JEDNOTY PRAVOSLAVNÝCH NÁRODŮ

Prémii Fondu jednoty pravoslavných národů získal metropolita Kryštof. Tento fond založil moskevský patriarcha Alexij II. před 14. lety. Laureáti prémie fondu jsou každoročně nejvyšší představitelé pravoslavných církví a další činitelé kultury a společenského života.

Slavnostní předání premií se konalo 25. února 2009 v konferenčním sále chrámu Krista Spasitele v Moskvě. Vladyka Kryštof ji převzal osobně z rukou patriarchy Kyrilla a prezidenta fondu prof. V. A. Alexejeva. Spolu s vladykou byl vyznamenán také prezident Černé hory, guberná-

torka Petrohradu a Pravoslavná univerzita v Bukurešti. Následujícího dne uspořádal na počest laureátů prémie fondu slavnostní oběd v Kremle prezident Ruské federace D. A. Medveděv.

Prémii fondu byla udělena v minulosti např. dnes již zesnulému papeži patriarchovi alexandrijskému a celé Afriky Petru VII. nebo athénskému arcibiskupovi Christodulovi.

V letošním roce se poprvé tato prémie udílela na památku patriarchy Alexije II. se zaměřením na zachování křesťanských hodnot v společnosti.

METROPOLITA KRYŠTOF NAVŠTÍVIL PAPEŽE BENEDIKTA XVI.

Na základě pozvání metropolita Kryštof v sobotu 28. února 2009 navštívil ve Vatikánu papeže Benedikta XVI.

Rímský pontifex maximus pozval našeho vladyku Kryštofa k osobnímu rozhovoru, aby mu vyjádřil svůj vřelý vztah k pravoslavné církvi. Oba církevní představitelé spolu hovořili v papežské knihovně také o problémech, které způsobuje v rozvíjení vzájemných vztahů řecko-katolická církev.

Benedikt XVI. vyjádřil naději, že čas pomůže vyřešit všechny s tím spojené problémy. Nakonec papež požádal metropolitu Kryštofa, aby tlumočil pozdravy České republiky, kterou zamýšlí s Boží pomocí v září letošního roku navštívit.

Metropolita Kryštof besedoval také s kardinálem W. Kasperem, nejvyšším představitelem kongregace, zabývající se jednotou křesťanů. Kardinál v rozhovoru několikrát potvrdil, že cesta církevní unie, tak jak byla uskutečňována v rakousko-uherské monarchii a jinde ve světě, není cestou k docílení křesťanské jednoty. Uniatské – řecko-katolické církve, jsou dědictvím minulosti a je zapotřebí trpělivě hledat řešení všech bolestivých otázek souvisejících s jejich existencí.

Návrh metropolity Kryštofa, aby se řecko-katolické církve jmenovali podle jejich vyznání víry, tedy římsko-katolické církve východ-



niho (byzantského) obřadu, kardinál odmítl jako těžko uskutečnitelné, neboť představitelé církevní unie zásadně odmítají ve svém názvu termín „římsko-katolický“. Problematikou církevní unie se bude nadále zabývat také oficiální teologický dialog, který již řadu let vede katolická církev s pravoslavnými představiteli.

Návštěva papeže Benedikta XVI. metropolitou Kryštofem ve Vatikánu se uskutečnila po božské liturgii, kterou sloužil spolu s duchovenstvem a poutníky u hrobu sv. Cyrila, apoštola Slovanů v bazilice sv. Klimenta v Římě.



29. VÝROČÍ ZESNUTÍ ARCHIMANDRITY ANDREJE (KOLOMACKÉHO)

Letošní plánovanou vzpomínku na stavitele chrámů a ikonostasů otce Andreje Kolomackého znemožnily jiné, radostné události v našem církevním životě. Jeho Blaženost + Kryštof, arcibiskup pražský a metropolita českých zemí, se 8. února účastnil svěcení chrámu prvního z ruských novomučedníků otce Jana Kočurova v americkém Chicagu a na 14. února byl stanoven termín archijerejské chirotonie archimandrity Joakima (Hrdého) v Olomouci.

Bez toho, že bychom o okolí usilovali, Hospodin sám zařídil způsob letošní vzpomínky na otce Andreje. V neděli 8. února vykonal pouť na Strážný vrch nad Rumburkem představený monastýru Záštity přesvaté Bohorodice v Rakošinu archimandrita Mitrofan s poutníky. Připomeňme, že tento monastýr vyrostl kolem prvního chrámu zbudovaného archimandritou Andrejem v roce 1927 a na místě, kde je pochována jeho mátuška Jelisaveta a dcerka Klavdie.

V závěru svaté liturgie, sloužené česky, církevněslovansky a rumunsky, předal otec Antonij Drda jménem rumburských pravoslavných monastýru částku svatých ostatků ctihodného Iva-



na, poustevníka českého, prvního svatého našich zemí, jako symbol duchovní jednoty všech pravoslavných křesťanů na území bývalého Československa. Pozoruhodné bylo, že se liturgie účastnili i při malém počtu (13 duší) zástupci vlastně všech skupin, které kdysi tvořily naši místní církev – od volyňských Čechů a českých konvertitů –gorazdovců přes Slováky a Rusíny až po ruské emigranty a Rumuny. Sláva Bohu za krásné duchovní setkání a hlubokou modlitebně prožitou svatou liturgií!

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA SVĚCENÍ NOVÉHO PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU SVATÝCH KOSMY A DAMIÁNA V BEROUNĚ

a první archijerejskou sv. liturgii které vykoná Jeho Blaženost KRYŠTOF, arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska dne 11. dubna (sobota) 2009 v 10:00 hod. na adrese: Nemocnice Beroun, ul. Prof. Veselého 493, Beroun po bohoslužbě jsou všichni zváni na malé občerstvení
bližší informace: jer. Ing. Mgr. Roman Hajdamačenko +420 773 477 694



PŘEHLED ARCHIJEREJSKÝCH BOHOSLUŽEB VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

STŘEDA 1. DUBNA

▶ v 6⁰⁰ hod. sloužit postní sv. liturgii Předem posvěcených Darů v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově

PÁTEK 3. DUBNA

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií Předem posvěcených Darů v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3

SOBOTA 4. DUBNA

▶ v 9.30 hod. sloužit řecky sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově 9a v Praze 2

NEDĚLE 5. DUBNA

▶ v 9.30 hod. na 5. neděli velkého postu - sv. Marie Egyptské sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově 9a v Praze 2

ÚTERÝ 7. DUBNA

▶ v 10⁰⁰ hod. v den chrámového svátku Zvěstování přесvaté Bohorodice vykonat sv. archijerejskou liturgií Na Slupi 4a v Praze 2

STŘEDA 8. DUBNA

▶ v 6⁰⁰ hod. sloužit postní sv. liturgií Předem posvěcených Darů v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově

ČTVRTEK 9. DUBNA

▶ v 18⁰⁰ hod. modlitebně zahájit přednášku O dějinách a současnosti Rumunské pravoslavné církve v Památníku smíření pod katedrálním chrámem sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2 (vchod z ulice Na Zderaze)

PÁTEK 10. DUBNA

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit postní sv. liturgií Předem posvěcených Darů v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3

SOBOTA 11. DUBNA

▶ v 10⁰⁰ hod. o Lazarově sobotě posvětit kapli sv. Kosmy a Damiána v areálu nemocnice (prof.

Veselého 493) v Berouně a následně v ní sloužit sv. archijerejskou liturgií sv. Jana Zlatoústého

NEDĚLE 12. DUBNA

▶ v 10⁰⁰ hod. na 6. neděli velkopostní - Vjezd Páně do Jeruzaléma (Květná neděle) sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3

13. – 17. DUBNA

ve Strastném týdnu sloužit v pražských chrámech podle jejich rozpisu

ČTVRTEK 16. DUBNA

▶ v 17⁰⁰ hod. na Velký čtvrtek číst utrpení / strasti/ našeho Pána Ježíše Krista v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

PÁTEK 17. DUBNA

▶ v 16⁰⁰ hod. na Velký pátek vykonat večerní bohoslužbu s vynášením Pláštěnice v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul.9a v Praze 2

SOBOTA 18. DUBNA

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit bohoslužby Velké soboty v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3

▶ 23⁰⁰hod. sloužit půlnoční (řecky) s paschálním průvodem v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze 1

NEDĚLE 19. DUBNA

▶ v 00⁰⁰ hod. sloužit paschální jitřní bohoslužbu a paschální sv. liturgií sv. Jana Zlatoústého (církevněslovansky) a světit pokrmy v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze 1

▶ v 10⁰⁰hod. sloužit božskou liturgií se svěcením pokrmů v chrámu Zvěstování přесvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2

PÁTEK 24. DUBNA

▶ v 9⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přесvaté Bohorodice Na



OLŠANECH V PRAZE 3

▶ v 17⁰⁰ hod. posvětit pramen století v Doub-
ravě u Aše a vykonat díkůvzdání v kapli sv. Jiří
a Huberta

SOBOTA 25. DUBNA

▶ v 8⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgii pro pravoslavné ve
věznicí Praha - Pankrác a vysvětit věžeňskou kapli

NEDĚLE 26. DUBNA

▶ v 10⁰⁰ hod. v neděli Antipaschy sloužit sv.
archijerejskou liturgií v chrámu svatých Petra
a Pavla v Karlových Varech v den 21. výročí bis-
kupského svčeni

STŘEDA 29. DUBNA

▶ v 6⁰⁰ hod. sloužit sv. archijerejskou liturgií
v seminární kapli sv. Jána Teologa na Pravoslavné
bohoslovecké fakultě PU v Prešově

NEDĚLE 3. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech
v Praze 3

STŘEDA 6. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
den chrámového svátku sv. Jiří Vítězného na úze-
mí velvyslanectví Ruské federace v Praze

STŘEDA 6. KVĚTNA 2009

v 17⁰⁰ hod. sloužit večerní bohoslužbu a tím za-
hájit „Pastýřskou konferenci biskupů, presbyterů
a diakonů Pražské a Olomoucko-brněnské pra-
voslavné eparchie“ v monastýru Zesnutí přesvaté
Bohorodice ve Vilémově u Litovle

SOBOTA 9. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. zúčastnit se pietního aktu u „Památ-
níku osvoboditelů Prahy“ v areálu Olšanských
hřbitovů

NEDĚLE 10. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupí
4a v Praze 2

STŘEDA 13. KVĚTNA 2009

v 6⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
seminární kapli svatého Jána Teologa na PBF PU
v Prešově

NEDĚLE 17. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
chrámu svatého Mikuláše v Lesné okres Tachov

PÁTEK 22. KVĚTNA 2009

v 9⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
den svátku chrámu svatého Mikuláše v Roosevel-
tově 29 v Praze 6 – Bubenč

PÁTEK 22. KVĚTNA 2009

v 11⁰⁰ hod. modlitebně zahájit „Mezinárodní
konferenci k 1140. výročí zesnutí apoštola Slo-
vanů svatého Cyrila“ v Ruském středisku vědy a
kultury Na Zátorce 16, Praha 6 – Bubeneč

SOBOTA 23. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. vykonat pout' do Mikulčic a sloužit
svatou archijerejskou liturgií v základech chrámu
posvěceného svatým Metodějem

SOBOTA 23. KVĚTNA 2009

v 16⁰⁰ hod. pomodlit se s poutníky u rodného
domu a monastýru v Hrubé Vrbce, a rodné obci
svatého novomučedníka biskupa Gorazda u příle-
žitosti 130. výročí jeho narození

NEDĚLE 24. KVĚTNA 2009

v 9:30 hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií v
katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Res-
slově ulici 9a v Praze 2

STŘEDA 27. KVĚTNA 2009

v 18⁰⁰ hod. sloužit večerní bohoslužbu a poklonit
se ostatkům svatého Alexandra Něvského, které
přiveze zvláštní delegace moskevského patriar-
chátu, v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice
Na Slupí 4a v Praze 2

ČTVRTEK 28. KVĚTNA 2009

v 9:30 hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií
v den svátku Nanebevstoupení Páně u příležitosti
3. výročí intronizace metropolity Českých zemí a
Slovenska v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Me-
toděje v Resslově ulici 9a v Praze 2

PÁTEK 29. KVĚTNA 2009

v 10⁰⁰ hod. sloužit svatou archijerejskou liturgií
v den 10. výročí založení a posvěcení chrámu sv.
Jiří Vítězného na území velvyslanectví Ruské fe-
derace v Praze



Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili modlitbou nebo finančním darem vydávání našeho časopisu a chod portálu www.hlaspravoslavi.cz

Chceme vám i v roce 2009 přinášet zprávy z domova i světa pravoslavi a věříme, že nás opět podpoříte. Celá redakce časopisu a zpravodajského portálu včetně šéfredaktora a správce portálu pracuje bezúplatně, ale náklady spojené s grafickou přípravou a vlastním tiskem uhrazovat musíme. Také musíme zaplatit prodloužení licence domény a softwarového programu, a poplatky spojené s přenosem dat, bez kterých náš portál nemůže dál v nadcházejícím roce fungovat.

Máme však pro vás jednu dobrou zprávu: cena časopisu se nezvýší, i když ho tiskneme na kvalitnějším papíře a s Boží pomocí již máme distributora, který snížil na základě smlouvy s Českou poštou náklady na poštovné. Sláva Bohu!

Účet Hlasu pravoslavi:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ2850000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM ZE SRDCE DĚKUJEME**

OBJEDNEJTE SI PŘEDPLATNÉ NA ROK 2009

Celoroční předplatné jednoho čísla činí v roce 2009
288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374,- Kč

Objednávky:

mailem: redaktor@hlaspravoslavi.cz
prostřednictvím sms: 775 378 231

Distribuce a objednávky:

Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel. 241 433 396
mobil 721 407 486

VYDÁVÁ PRAVOSLAVNÁ CÍRKEV V ČESKÝCH ZEMÍCH
S POŽEHNÁNÍM +KRYŠTOFA,
ARCIBISKUPA PRAŽSKÉHO A METROPOLITY
ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA

ČÍSLO 3/2009 ROČNÍK LXIV

ĐELOSTŘELECKÁ 7
160 00 PRAHA 6

P.O. BOX 655, CZ-111 21 PRAHA 1
E-MAIL: REDAKTOR@HLASPRAVOSLAVI.CZ
WWW.HLASPRAVOSLAVI.CZ

REGISTRACE
MK ČR E 248

ŠÉFREDAKTOR
PHDR. SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ
KABOSOVA@SEZNAM.CZ
TEL. 775 378 231

ZÁSTUPCE ŠÉFREDAKTORA
MGA. KYRIL BOČKAREV
CINEMATOGRAF@SEZNAM.CZ

EDITOŘI
ARCHIMANDRITA THDR. MAREK KRUPICA, TH.D.
DIÁKON MGR. HANUŠ NYKL
MGR. ROMAN JURIGA
JEREJ DAVID DUDÁŠ

REDAKCE
OSVĚTA A PRAVOSLAVNÁ DUCHOVNOST:
PHDR. JAKUB JIŘÍ JUKL,
MGR. EVA ŠUVARSKÁ, JEREJ MGR. JAN TÝMAL
PRAVOSLAVNÁ MLÁDEŽ: LIBUŠE PÍPKOVÁ, DIŠ.
OLOUMOUCKO-BRNĚNSKÁ EPARCHIE: EVA JURIGOVÁ

SPRÁVCE PORTÁLU HLASPRAVOSLAVI.CZ
DALIBOR JAN KOČÍ

JAZYKOVÁ ÚPRAVA
PHDR. MARTA HOLMANOVÁ

GRAFIKA
TOMÁŠ LANGER

ADRESA PRO ZASÍLÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ:
SVATAVA MARIA KABOŠOVÁ,
U ZELENÉHO PTÁKA 12, 148 00 PRAHA 4

REDAKCE SI VYHRAŽUJE PRAVO NA PŘÍPADNÉ ÚPRAVY ČI KRÁCENÍ ZASLANÝCH PŘÍSPĚVKŮ. REDAKCI NEVYŽADANÉ RUKOPISY, FOTOGRAFIE A KRESBY SE NEVRACEJÍ. AUTORSKÉ ČLÁNKY, PŘEKLADY A FOTOGRAFIE JSOU DAREM CÍRKVI A AUTOŘI SI NENÁROKUJÍ AUTORSKÝ HONORÁŘ VE SMYSLU AUTORSKÉHO ZAKONA. OTIŠTĚNÉ MATERIÁLY NELZE ROZŠÍŘOVAT BEZ SOUHLASU REDAKCE NEBO AUTORA.

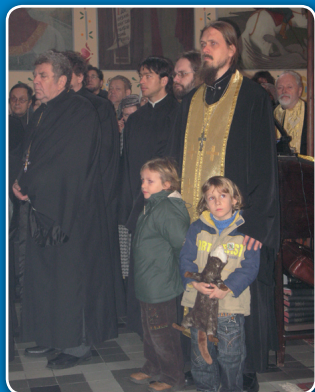


METROPOLITA KRYŠTOF SE SETKAL S KARDINÁLEM VLKEM

19. února 2009 se v Arcibiskupském paláci římskokatolické církve na Hradčanském náměstí setkali nejvyšší představitelé pravoslav-

né a římskokatolické církve v České republice: nejvyšší představitel autokefální Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, metropolita arcibiskup pražský Kryštof s arcibiskupem pražským a primasem českým, kardinálem Vlkem. V přátelském rozhovoru se navzájem informovali o aktuální situaci. V posledních letech jsou vztahy římskokatolických a pravoslavných věřících v České republice naplněny vzájemným respektem a pomocí. A oba nejvyšší představitelé podporují další rozvoj spolupráce. Vladyka Kryštof poděkoval kardinálu Vlkovi zejména za pomoc římskokatolické církve pravoslavným věřícím při pronajímání a zapůjčování kostelů pro konání pravoslavných bohoslužeb. Na této schůzce se mimo jiné dohodli i na trvalém nájmu dalšího římskokatolického chrámu, v němž budou pravoslavní sloužit svatou liturgií. Oba arcibiskupové se zamýšleli také nad stavem majetkového vyrovnání státu a církví, nad úlohami kaplanské služby v armádě a v nemocnicích. Kardinál Vlk se podělil o zkušenost kaplanů v armádě: ze sociologického průzkumu vyplynulo, že duchovní získali u vojáků vyšší ocenění než psychologové a potvrdila se nezastupitelnost úlohy kaplanů v armádě. Vladyka Kryštof daroval o. kardinálovi Vlkovi ikonu Boží Matky a o. kardinál Vlk na závěr ukázal i nádherné zrestaurované fresky arcibiskupského paláce.





1040. výročí zesnutí sv. Cyrila, apoštola Slovanů

